

KYST OG FJORDRYDDING SOGN OG FJORDANE 2019

INNHALDSFORTEGNELSE

1. INTRODUKSJON TIL PROSJEKTET	6
1.1. Kort beskrivelse av søker	6
1.2. Kort oppsummering av prosjektet	6
2. ORGANISERING AV PROSJEKTET OG FF-ANSATTE	7
2.1. Avvik fra opprinnelig prosjektplan angående organisering av ansatte	7
2.2 Refleksjoner og utviklingsplaner for ansatte	8
3. PROSJEKTINDIKATORER OG OPPSUMMERING AV RESULTATER	9
3.1. Indikatorene som brukes til å vise prosjektets fremdrift og resultater	9
3.2. Avvik fra opprinnelig prosjektplan, refleksjoner og fremtidige utviklingsplaner for indikatorer	10
4. FF SITT TILGJENGELIG UTSTYR	10
4.1. Utstyrsbeskrivelse og hvordan det ble brukt	10
4.2 Avvik fra opprinnelig prosjektplan angående utstyr	11
4.2. Refleksjoner om utstyret	11
4.5. Fremtidige utviklingsplaner for utstyr	11
5. SAMARBEIDER	12
5.1. Samarbeider i 2019	12
5.2. Medlemskommuner	13
5.3. Avvik fra opprinnelig prosjektplan vedrørende partnerskap	13
5.4. Refleksjoner og planlagt partnerskapsutvikling	13
6. KATEGORISERING, BESKRIVELSE OG KARTLEGGING AV STRANDRYDDINGOMRÅDER	13
6.1. Oversikt og kategorisering av strender som er ryddet og dekket	13
6.2. Avvik fra opprinnelig prosjektplan vedrørende områder for strandrydding	14
6.3. Kartlegging av Strandryddingområder	14
6.3. Refleksjoner og planlagt utvikling for strandrydding områder	14
7. IMPLEMENTERING AV STRANDRYDDING	15
7.1. Strandryddingsutstyr for frivillige	15
7.1.1. Avvik fra opprinnelig prosjektplan og planlagt utvikling for frivillighetsutstyr	15

7.2. Strandryddingsdepoter i Sogn og Fjordane	15
7.2.1. Avvik fra Opprinnelig Prosjektplan for Depoter	16
7.2.2. Refleksjoner og Utviklingsplaner for Depoter	16
7.3. Utplassering av Kystplanker med Kystlotteriet og Naturvernforbundet	17
7.3.1. Avvik fra Opprinnelig Prosjektplan for Kystplanken	17
7.3.2. Refleksjoner og Utviklingsplaner for Kystplanker i 2020	17
7.4. Organiserte dagsaksjoner for Strandrydding	17
7.4.1. Eksempel av en Strandrydde Dagsaksjon	18
7.4.2. HMS og sikkerhetshensyn	18
7.4.3. Resultater fra dagsaksjoner med strandrydding	18
7.4.4. Avvik fra opprinnelig prosjektplan vedrørende dagsaksjoner for strandrydding	18
7.4.5. Refleksjoner og utviklingsplaner for dagsaksjoner med strandrydding	19
8. STRANDRYDDING EKSPEDISJON SELJE TIL SOLUND 2019	19
8.1. Resultater fra Strandrydding Ekspedisjon Selje til Solund 2019.	19
8.2. FF sitt samarbeid med Barstein AS: utstyr, ferdigheter og kunnskap	20
8.3. Fokusområder for strandrydding og bakgrunnen for ekspedisjon	20
8.4. Ekspedisjonsplanen	21
8.4.1. Reiseplanen var som følger:	21
8.4.2. Informasjon om - og organisering av frivillige	21
8.4.3. Overnatting, mat og reising	22
8.4.4. Inkludering av lokalsamfunnet	22
8.4.5. Kartlegging av marint avfall	22
8.5. Strandrydding Ekspedisjon Selje til Solund HMS og sikkerhetshensyn	22
8.6. Hvorfor er dette et innovativt tiltak?	22
8.7. Uttalelser fra frivillige	23
8.8. Avvik fra opprinnelig prosjektplan for strandrydding ekspedisjon	23
8.9. Refleksjoner rundt strandryddingsekspedisjon	23
8.10. Fremtidig utvikling og forbedringer av strandryddingsekspedisjon	24
9. GOD GRUPPEDYNAMIKK	24
10. REGISTRERING AV MARINT AVFALL	25

10.1. Veiing av det ryddede marine avfallet	25
10.2. Registrering på nett med Hold Norge Rent og NGIR	25
10.3. FF Registrering av avfall	25
10.4. Avvik fra opprinnelig prosjektplan for avfallsregistrering	26
10.5. Refleksjon rundt fremtidig håndtering av og registrering av avfall	26
11. HENTING AV MARINT AVFALL	26
11.1. Avvik fra opprinnelig prosjektplan for avfallshenting	27
11.2. Refleksjoner og utviklingsplaner for avfallshenting	27
12. LEVERING AV MARINT AVFALL	27
12.1. Avvik fra opprinnelig prosjektplan vedrørende levringspunkter/-containere	28
12.2. Refleksjoner og utviklingsplaner for levering av marint avfall	29
13. STRANDRYDDING – RESULTAT MÅLT OPP MOT KOSTNADER	29
14. FORSKNING PÅ MARIN PLAST	29
14.1. Forskning med Norsk Kystkulturakademi og Solund Ungdomsskoler	29
14.2. Research med Mepex Consult AS	30
14.3. FF sin egen forskning med University of Plymouth, Storbritannia	31
14.4. FF sin egen forskning	32
14.5. Avvik fra Opprinnelig Prosjektplan, refleksjoner og utviklingsplaner for forskning på marint avfall	32
15. FOREBYGGENDE TILTAK	32
15.1 Kunnskapsdeling	32
15.2. Forskningsprosjekter	33
15.3. Avvik fra opprinnelig prosjektplan vedrørende forebyggende tiltak	33
15.4. Refleksjoner og utviklingsplaner for forebyggende tiltak	33
16. MEDIA- OG KOMMUNIKASJON PLAN	34
16.1. FF sine sosiale medieplattformer	34
16.1.1. Facebookside	34
16.1.2. Instagramprofil	34
16.2. Promoteringsmateriale	35
16.2.1. Plakater	35

16.2.2. FF Videoer	35
16.2.3. FF Magasin	35
16.3. Markedsføring gjennom prosjektpartnere: Fjordkysten	35
16.4. Mediedekning	36
16.5. Nettside	36
16.6. Rekkevidde	36
16.7. Avvik fra opprinnelig prosjektplan, refleksjoner og fremtidig utvikling for media, kommunikasjon og rekkevidde	36
17. MOTIVASJONSMIDLER	37
15.1. Avvik fra opprinnelig prosjektplan, refleksjoner og fremtidig utvikling for motivasjonsmidler	37
18. KONKLUSJON	37
19. EN SÆRLIG TAKK TIL...	38
APPENDIX	40

1. INTRODUKSJON TIL PROSJEKTET

1.1. Kort beskrivelse av søker

Fjordane Friluftsråd (FF) er et interkommunalt friluftsråd etablert januar 2017, og dekker i dag kommunene; Solund, Askvoll, Solund, Bremanger og Vågsøy. FF vokste med to nye medlemskommuner i 2018 (Bremanger og Vågsøy) og har som mål å bli enda flere i 2020. FF skal arbeide for fremming og deltaking i friluftsliv, arrangere friluftsskole for barn 10-13 år i alle medlemskommunene, arbeide for tilrettelegging gjennom statlig sikring og friluftspor, og være med på høringsuttaler. FF samordner også regional utføring og rydding av marint avfall på kyst og ytre fjordstrøk av Sogn og Fjordane, samt forebyggende tiltak mot marint avfall.

1.2. Kort oppsummering av prosjektet

FF har koordineringsansvaret for strandrydding i hele Sogn og Fjordane med særlig ansvar for tiltak i de 9 kystkommunene mellom Gulen i Sør, og til Selje i Nord. Vi jobber i samarbeid med Kystlotteriet og Naturvernforbundet. Finansiering ble mottatt fra Miljødirektoratet i Mars 2019. FF sine to hovedtiltak for prosjektet inkluderer: (i) organisere, informere og motivere til rydding av marint avfall i Sogn og Fjordane; og (ii) igangsette diverse forebyggende tiltak for å informere og bevisstgjøre befolkningen om marint avfall.

Målsettingen med tiltaket var å fjerne ca. 100 tonn med marint avfall fra strender og havbunn ned til 5 meters dyp på kyst og ytre fjordstrøk av Sogn og Fjordane med et budsjett på kr. 4,5 millioner. FF fikk bevilget 2.0 millioner fra Miljødirektoratet i 2019. Vi måtte derfor redusere målet vårt og sette oss et nytt mål om å fjerne ca. 45 tonn av marint avfall innen utgangen 2019. Vi har ryddet ca. 54 tonn marint avfall. Dette betyr at FF har oppnådd en god del mer enn målsettingen. Vi hadde et mål å rydde med et budsjett på kr. 45 pr kg. Vi klarte å redusere kostnader ned med 16.6% til en kostnad på kr. 37 pr.kg.

Det er stor interesse for Fjordane Friluftsråd og ikke minst vårt engasjement rundt det å rydde strender og sjøfuglreservat rent for plastavfall. Lokalbefolkningen i kystnære kommuner har en lang historie med strandrydding og det å ta være på kysten. Vi jobber for å støtte og holde denne tradisjonen i stand til å fortsette.

1.3 Sammendrag av resultatene

FF, sammen med våre samarbeidspartnere, lokale mennesker, lag og organisasjoner, selskaper, skoler, og andre frivillige har ryddet ca 54 tonn marint avfall med 2 Million NOK finansiering. Dette gir en pris på 40,- NOK per kg avfall og ligger godt under kostnadene estimert i den opprinnelige prosjektplanen. FF har lagt til rette for over 118 strandrydding aksjoner. Dette inkluderer ca 1005 timer brukt, litt over 40 km strandsone ryddet, med ca. 1200 frivillige.

Rydding av marint avfall ble primært gjennomført i Solund, Askvoll, Flora, Bremanger og Vågsøy, og sekundært i kommunen Selje, og andre kommuner i Norge. De frivillige som deltok i prosjektet var fra mange kommuner i Sogn og Fjordane inkludert Fjaler, Sogndal, Eid og Førde, samt fra andre Fylker i Norge, og flere andre land.

FF har også flere andre tiltak angående forebyggende tiltak for å informere og bevisstgjøre befolkningen om marint avfall. FF har drevet kunnskapsdeling med akademikere, media, politikere, næringsliv (ink. fiskere), skoler, organisasjoner og lag gjennom presentasjoner og foredrag, kunstutstillinger, workshops, prosjektvideoer, friluftsskoler, og andre lærende aktiviteter om strandrydding og marinforsøpling. FF har også hjulpet andre aktører med forskning på marint avfall, og bidratt til å gjøre publiseringen kjent.

Videre har FF utviklet kanaler i sosiale medier for å dele informasjon om marin forsøpling. I 2019 økte FF antall følgere på Facebook med 76.1% , og har en stadig mer populær Instagram-konto. FF har klart å skape en lokal, regional, nasjonal, and internasjonal innvirkning med *“Kyst og Fjord-rydding Sogn og Fjordane 2019”*-prosjektet gjennom media, kommunikasjon og oppsøkende arbeid.

2. ORGANISERING AV PROSJEKTET OG FF-ANSATTE

FF har to faste ansatte. Fra 1. mars 2019 hadde den daglige lederen prosjektansvaret. Fra 1. juli 2019 ble det ansatt en prosjektkoordinator for strandrydding som overtok hovedansvaret for dette. FF ansatte også 3 sommerarbeidere, som *“Ryddekontakter”* for å jobbe med prosjektet i perioden 25.06. - 09.08.2019.

Koordinatoren for strandrydding prosjektet tok ansvar for samordning og styring av det operative strandryddearbeidet i Sogn og Fjordane, samt sørget for kartlegging og kategorisering av områder som var ryddet. De første 3 ukene var koordinatoren introdusert til FF's strandrydding metode gjennom å være med på lokale aksjoner. FF's daglige lederen lærte prosjektskoordinatoren om rydding-, henting- og transportmetodikk, spesielt på FF's metode med vinsjing av big bags fra fjære til oppdrettsbåt.

Siden Juli 2019 oppbygget koordinatoren en sterk nettverk, informerte og fordelt oppgaver til samarbeidsressursene, samt drev med kommunikasjon på alle sosiale medier og egen nettside. Videre hadde koordinatoren behov for å gjøre kjøp av tjenester, særskilt for rydding i områder med utfordrende topografi, strøm, bølgedrag, og vindutsatte steder. Daglig leder hadde ansvar og kontroll over budsjettet og hadde løpende dialog med prosjektkoordinator ang.status.

Arbeidet ryddekontaktene stod for var å støtte prosjektkoordinatoren, og å være en lokalkontakt i Solund, Askvoll, Flora, Bremanger og Vågsøy. To av sommerarbeiderne var lokalisert i Flora kommune, og én i Solund. De jobbet mest i Flora og Solund og sekundært i Bremanger. Ryddekontaktene ryddet strendene, hentet strandryddingssekker som lokale brukte til rydding, leverte avfallet, registrerte avfallet som var ryddet, samt holdt en oversikt over lokale containere og materiell for avfallshåndtering. Sommerarbeiderne skulle også drive forebyggende arbeid ved å være synlige i de lokale områdene, f.eks. ved strender og båthavner, og representere i media. De var også kontaktpersoner for frivillig mannskap fra lokale lag og organisasjoner som de jobbet sammen med.

2.1. Avvik fra opprinnelig prosjektplan angående organisering av ansatte

Arbeidet som ble utført av daglig leder og prosjektkoordinatoren for strandrydding var som beskrevet i den opprinnelige prosjektplanen. Sommerarbeiderne oppfylte også oppgavene sine. Likevel tok FF's daglige leder, prosjektkoordinator, og styre mye mer ansvar, utenom deres ansvarsområde. Dette var p.g.a. FF ble bevilget 2.0 millioner kroner, i stedet fra 4.5 millioner som var søkt i utgangspunktet.

Det var planlagt å ansette inntil 5 «Ryddekontakter» på sommeren som skulle underordnes strandrydding prosjektskoordinatoren men vi hadde bare 3 sommerarbeidere. 1 ansatt dekket Askvoll og Solund kommune, og 2 dekket Flora kommune. Vi opprettet og promoterte 5 stillingar, men ingen søkte på stillingene i Bremanger og Vågsøy kommuner. I tillegg, måtte FF redusere nr. ryddekontakter fordi FF fikk mindre finansiering som var søkt på. Dette betydde at FF ikke var i stand til å utplassere ryddekontakter basert i Askvoll, Bremanger, og Vågsøy.

2.2 Refleksjoner og utviklingsplaner for ansatte

FF mener de ansatte har arbeidet etter beste evne og var svært dedikerte til arbeidet sitt. Oppgavene var godt organisert og delegert. Det fungerte veldig bra å ha 3 sommerarbeidere ansatt for å støtte FF sine 2 viktigste ansatte, gitt at FF dekker et stort område langs kysten. Det var veldig nyttig å ha sommerarbeiderne plassert i kommunene, og ikke på hovedkontoret i Hardbakke, Solund. På denne måten kunne de generere lokal kunnskap og skape en større tilstedeværelse av FF i medlemskommunene.

Prosjektet var avhengig av å få tilsett en prosjektkoordinator. Fra tildeling av midler den 15. Mars 2019 til endelig tilsetting av person som er i annet arbeid går det ca. 4 mnd. Det betyr tilsetting fra 01. Juli 2019 og rapportering innen 01. Des. 2019, altså 5 mnd. for den tilsette. Dette betydde merbelastning på hele organisasjonen som selv måtte planlegge og utføre strandryddeaksjoner og tilsette sommer tilsatte som strandryddearbeider- en prosess prosjektkoordinator burde ha vært med på. Her ville det difor vært en fordel om man kunne ha fått tildeling tidligere på året og gjerne minst over en 2 års periode som skapte bedre forutsigbarhet for alle parter, effektiv utnytting av nettverk opparbeidet og mer sammenhengende driftsperiode.

Det er behov for å utvikle sommerarbeiderstillingene for å gi dem mer ansvar i de lokale kommunene. FF ønsker også å ha de samme stillingene i Vågsøy, Bremanger og Askvoll kommuner for å bistå i FF sitt arbeid her. Sommerarbeiderne jobbet mest med å rydde strendene i Solund og Flora. Neste år har imidlertid FF til hensikt å samarbeide nærmere med lokalsamfunnet for å informere, motivere og organisere strandrydding-aksjoner i lokalområdene, samt jobbe med forebyggende tiltak. På denne måten blir flere involvert og utdannet i denne typen arbeid.

FF er underbemannet for det omfattende arbeidet de utfører. En tredje fast ansatt er nødvendig for å hjelpe med strandrydding prosjektkoordinering. Prosjektkoordinatoren trenger støtte med følgende: (i) å organisere og gjennomføre kartlegging utenfor elvemunninger i fjordene med ROV utstyr; (ii) å organisere møte og dialog med næringsliv f.eks. fiskere; (iii) å organisere / opprette pedagogisk innhold for strandrydding, f.eks. aktiviteter; (iv) å organisere foredrag for befolkningen; (v) ansvar for frivillige som bidrar i strandryddingsekspedisjoner.

3. PROSJEKTINDIKATORER OG OPPSUMMERING AV RESULTATER

3.1. Indikatorene som brukes til å vise prosjektets fremdrift og resultater

Indikatorene som brukes til å vise prosjektets fremdrift og resultater vises i tabell 1. Vekten av samlet søppel er registrert og overvåket siden januar 2019. De andre indikatorene ble registrert og overvåket siden 01.07.2019 da prosjektkoordinatoren for strandrydding ble ansatt.

Tabell 1- Indikatorene til å vise prosjektets fremdrift og resultater fra 2019.

<u>Hovedmål</u>	<u>Indikator</u>	<u>Resultat</u>
1	1. Vekt av samlet avfall	54105 kg
1	1. Timer brukt på strandrydding*	706
1	2. Lengde/område av ryddet strandområde*	40450 m
1	4a. Antall strandryddingsaksjoner*	116
	4b. Antall strandryddingsaksjoner**	134
1	5. Nr. strandryddingsaksjoner per kommune**	
	<i>Solund</i>	44
	<i>Askvoll</i>	17
	<i>Flora</i>	47
	<i>Bremanger</i>	15
	<i>Vågsøy</i>	5
	<i>Selje</i>	5
	<i>Unknown</i>	1
1, 2	6. Antall frivillige på strandrydding *	1214
2	7. Antall nye partnere***	53
2	8. Vekst av engasjement i sosiale medier***	Se avsnitt 14.1
2	9. Antall bevisstgjørende tiltak (Ikke ink. Strandryddingsaksjoner)***	11
2	10. Kognitive and motiverende effekter av FF sine aktiviteter***	Se avsnitt 13.3

* Tall hentet fra Hold Norge Rent - Ryddeportalen

** Tall hentet fra Hold Norge Rent - Ryddeportalen + Fjordane Friluftsråd sine egne tall

*** Fjordane Friluftsråd sine egne figurer

Alle områdene beskrevet i prosjektplanen ble ryddet. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til:

- Frå Vågsvåg og vestover; Buvika, Fremstevika, Ystevika, fra Kvalheim og vestover
- Einevarden naturreservat, Vågsøy
- Ytre Hauge mot Grotle og vestover i Bremanger
- Berle mot Smørhamn og Frøya s/v side
- Øyene vest av Florø; Hovden, Batalden, Kinn, Askrova, Reksta, Ytterøyane
- Værlandet, Bulandet, Sørværet, Atløy
- Indreværet, Trovåg – Knappen, Straumsfjorden, Vågane-Ytrøy, Ospa

Flere strandryddingsaksjoner ble utført som en del av Hold Norge Rent sin 'Før fuglene kommer'-kampanje, og 'Hold Høst Ren' -kampanjen. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til:

1. Strandrydding med Flora Røde Kors 24.03.2019
2. Aksjoner under "Strandrydding Ekspedisjon Selje til Solund 2019" (se avsnitt 7)

3.2. Avvik fra opprinnelig prosjektplan, refleksjoner og fremtidige utviklingsplaner for indikatorer

I den opprinnelig prosjektplanen var det bare kun å spore vekten av marint avfall ryddet som en indikator for å overvåke fremdriften i prosjektet. Denne indikatoren sporet imidlertid bare fremdriften mot prosjektene hovedmål 1. Videre ble ikke andre fremskritt mot hovedmål 1 målt som FF sin innvirkning i hver kommune, blant annet. FF opprettet nye indikatorer for også å spore fremgangen mot hovedmål 2.

Indikatorene som er valgt antas å vise fremdriften i prosjektet. Imidlertid kan nøyaktighet av målingene (indikatorene 1-6) forbedres. Se avsnitt 9.4 for nærmere omtale av resultatenes nøyaktighet.

Potensielt nyttig for FF kan det være å opprette et kart over områder som bare er ryddet av FF.

4. FF SITT TILGJENGELIG UTSTYR

Denne seksjonen beskriver og diskuterer utstyr tilgjengelig for FF, men ikke for frivillige . Se også avsnitt 6.1 om utstyr tilgjengelig for frivillige.

4.1. Utstørsbeskrivelse og hvordan det ble brukt

«Fjordtrygg» er Fjordane Friluftsråd sin arbeidsbåt. Det er en 28-fots rib-båt med styrhus og utenbordsmotor på 220 hk. Den har et bra arbeidsdekk forut med manuell dekksvinsj og har plass til 3-4 big bags. Fjordtrygg ble brukt både til å kartlegge marint avfall, lede ryddeoperasjoner, sette i land personer som skulle rydde, hente sekker og kjøre disse til plasser vi hadde containere.

Den mindre Pioneer 14 Active med 25 hk utenbordsmotor innleid av Solheim Diesel (Florø) til kartlegging og rydding i Flora-bassenget, nærområde og Bremanger/Kalvåg. Ble også brukt til å bringe ryddesekker til kai/container i Florø. Pioneer 14 Active vart brukt av våre strandryddearbeidere hovedsakelig i sommer med base Florø. To personer utgjorde ryddeteamet på denne båten.

FF brukte også bil og henger til å betjene BigBags/ store sekker til vår sekkestasjoner på Hersvik, til å rydde i Bjørnefjorden, Djupevika og Litle Trovåg, og til å hente sekker fra områdene folk ryddet.

4.2 Avvik fra opprinnelig prosjektplan angående utstyr

FF gjennomførte ikke undersøkelser med ROV utstyr eller bruk av dykkere utenfor utenfor elvemunninger i fjordene for å kartlegge avfall. Vi hadde ikke kapasitet (tid eller penger) for å styre dette. Se også avsnitt 5.2.

4.2. Refleksjoner om utstyret

Fjordtrygg er hurtig, effektiv og en særdeles bra sjøbåt med tanke på dekks og lastekapasitet. Fjordtrygg sitt skrog er i glassfiber og dermed sårbar for grunnstøting og slitasje. Båten fikk en mindre skade i kjøll som måtte utbedres og kjøll/baugparti er nå mer beskyttet mot steiner og berg. Den har bare en manuell vinsj (ikke kran), så det blir mange manuelle løft.

Pioneer 14 var ideell til bruk i nærområdet/Florabassenget som gav rydderne lett tilgang til ryddeområder. Pioneer 14 hadde med sine 14 fot begrenset lastekapasitet. Den var av rotasjonsstøpt plast og måtte brukes med noe varsomhet

Det var driftsøkonomisk der en brukte bil til ryddeområder, opparbeidet depot for så å hente med egen båt når været var bra. Rydding i noen områder, f.eks. Litle Trovåg kunne ikke ha skjedd ved bruk av båt, p.g.a hard sydlig vind og stor sjø. Ved å gå fra Trovåg til ryddeområde hadde ryddemannskap sikker transport.

4.5. Fremtidige utviklingsplaner for utstyr

Til rydding langs ytre kystlinje og ytre fjordstrøk der det er mye strøm og drag i sjøen, er det viktig med båtmateriell som tåler slitasje – fortrinnsvis i aluminium. Vi arbeider med mål om å bli innlemmet i Skjærgårdstjenesten, der vi drifter egen ca 45 fot stor katamaran i aluminium med baugport, kran og vinsj.

I påvente av dette er det viktig å ha en inntil 26 fot stor arbeidsbåt i aluminium med bauglem, vinsj som gjør at vi kan gå tettere på ryddeområder, depot og være trygg for at vi ikke skader båten. Det vil også m.h.t. kartlegging være hensiktsmessig med drone, der luftdrone har førstepri for spotting av områder som har behov for rydding, men også undervannsdroner særskilt i havnebasseng og utenfor elvedeløp. En luftdrone vil også redusere fotavtrykk betydelig, med tanke på miljøutslipp.

Selv om bunnundersøkelser ikke ble utført med en ROV, vil FF jobbe med dette i 2020. FF har dialog med Flora Kommune og Sea Spection ROV-tjeneste og har mottatt et tilbud på innleie av ROV-utstyr. FF ønsker også å utføre undersøkelser og strandryddingaksjoner med bruk av dykkerer. FF hadde et samarbeid med Florø dykkeklubb i 2018 og ønsker å utvikle dette videre. En ny fast stilling er nødvendig for å utføre dette arbeidet.

5. SAMARBEIDER

5.1. Samarbeider i 2019

Nedenfor er en liste over alle samarbeidspartnere FF har jobbet sammen med på prosjektet i 2019. Partnere vist i fet skrift er nye partnere i 2019. FF har totalt opprettet ca. 53 nye partnerskap.

Lag og Organisasjoner:

Kystlotteriet, Naturvernforbundet, Natur og Ungdom, Framtiden i Våre Hender, Alta Natur og Ungdom, Statens Naturoppsyn (SNO), Hold Norge Rent, Sogn og Fjordane Fylkeskommune, **Vidar Ungdomslag, Florø dykkeklubber, Den Norske Kyrkja i Kinn, Flora Røde Kors, Røde Kors Flora Hjelpekorps, DNT Ung, Norges Fiskarlag, SALT, 4H, Cchange, Surfers against sewage (UK), 5 Gyres.**

Skoler:

Atløy Skule, Askvoll Skule, Bulandet Skule, Solund Ungdomskole, Solund Barnehage, Flora vidaregåande skule, **United World College Red Cross, Nordic (UWC), Flekke, Måløy vidaregåande skule, Høgskulen på Vestlandet, Høgskulen i Volda, Innvandrarsenteret, Murmansk State Technical University (Russland), University of Plymouth (UK), Nordhordland Folkehøgskule, Florø ungdomskole.**

Friluftsråd:

Bergen og Omland Friluftsråd, Sunnmøre Friluftsråd, Nordmøre og Romsdal Friluftsråd

Bedrifter/Selskaper:

Kystverket, Marine Harvest, Barstein AS, Landøy Fiskeoppdrett, Vidar Hop Skyssbåter, AS Knutholmen, Visit Fjordkysten, SALT, Flora Furuholmen Båthavn, Flora Bontveit Rederi AS, Nord Solund Vel, Sanden Vel, Sparebanken Vest, A til Å Grafisk Design og Media AS, Macintyre Communications, Sea Spection ROV-tjenester.

Grendalag:

Batalden Grendalag, Eikefjord Grendalag, Kvalheim Grendalag, Stavøy Grendalag, Svanøy Grendautvalg, Vener av Utvær, Kalvåg Grendalag, Botnane og Årebrot Grendalag, Hovden-Barekstad Grendalag.

Kommune/Fylkeskommune:

Sogn og Fjordane Fylkeskommune, Hordaland Fylkeskommune, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Solund kommune, Askvoll kommune, Flora Kommune, Bremanger kommune, Vågsøy kommune.

Media:

Firdaposten, Firda, NRKradio, NRK, Fjordens Tidene, **Harvest Magazine.**

Festivaler:

Kalvåg Kystfestival 2019, Malakoff Festival 2019, Våtmoro 2019

Avfallsselskaper:

SAR, NOMIL, SUM, NGIR

Forskningsinstitutter:

Norsk Kystkulturakademi, Mepex Consult AS, Universitet i Bergen

Andre:

Plastpiratene, PlastNorge, Handelens Miljøfond

5.2. Medlemskommuner

FF sine medlemskommuner er; Solund, Askvoll, Flora, Bremanger, og Vågsøy. Følgende kommuner er ennå ikke medlemmer av FF: Gulen, Høyanger, Hyllestad, Fjaler, Naustdal, Førde, Selje og Eid.

5.3. Avvik fra opprinnelig prosjektplan vedrørende partnerskap

FF har uttalt at en av vår hovedsamarbeidspartnere ville være «In The Same Boat» og «Levende Hav» ved utføring av rydding og logistikk-tjeneste og registrering av depot for henting. Vi endret vår strategi fordi «In The Same Boat» ikke kunne ta på seg oppdraget p.g.a. interne vanskeligheter med mannskap. I stedet, tok FF ansvaret og vi jobbet sammen med lokale tjenester, f.eks. Kystverket, Marine Harvest, Landøy Fiskeoppdrett, og Barstein AS. Dette sparte oss flere ressurser (penger og tid).

Det var planlagt at frivillige ville bruke «Levende Hav» for å registrere strandrydding aksjoner/det de plukket. Dette var ikke nødvendig fordi det var lettere for frivillige å registrere aksjoner selv på Hold Norge Rent Ryddeportal eller å ta kontakt direkte med oss.

Selv om de 8 kommunene som er oppført i avsnitt 4.2 ennå ikke er medlemmer av FF, er FF i nær dialog, og har fått positive svar angående deres potensielle medlemskap. Denne dialogen vil bli videreført i 2020 med den nye strukturen av kommuner og fylkeskommuner fra januar 2020.

5.4. Refleksjoner og planlagt partnerskapsutvikling

I 2020 ønsker FF å fokusere på å utvikle partnerskap med eksisterende partnere og nye partnere, spesielt lokale skoler, organisasjoner, lag, bedrifter og samfunnsaktører.

Som et eksempel er det planlagt å arrangere et møte sammen med Visit Fjordkysten, den viktigste turistoperatøren i FF sine medlemskommuner. Visit Fjordkysten vil inkludere informasjon om prosjektet på hjemmesiden deres som en del av deres aktiviteter, og promotere FF på hovedkontoret i Florø. Det ønskes også å utvide prosjektet til lokale turistoperatører, f.eks. ved å gjennomføre strandrydding på kajakkturet. FF er også i dialog med Måløy Videregående skole for å organisere strandrydding og workshops som en del av undervisningen.

6. KATEGORISERING, BESKRIVELSE OG KARTLEGGING AV STRANDRYDDINGOMRÅDER

6.1. Oversikt og kategorisering av strender som er ryddet og dekket

I 2019 har FF samarbeidet med flere partnere for å organisere, informere, motivere og koordinere rydding av marint avfall i Sogn og Fjordane. Ca. 54 tonn med marint avfall ble ryddet fra strender og havbunn ned til 5 meters dybde ved kyst og ytre fjordstrøk av Sogn og Fjordane. Strandrydding ble primært gjennomført i Solund, Askvoll, Flora, Bremanger og Vågsøy og sekundært i Selje kommune. Vi dekket følgende områdene:

Dette inkluderer følgende type områder:

- I. Værutsatte strender;
- II. sjøfuglreservat;
- III. områder for utfart/rekreasjon
- IV. utløpet av fjordbasseng og områder med elveutløp

Det ble opprettet 3 ulike kategorier for områdene som hadde behov for å ryddes, og passende aktører ble tildelt for å rydde disse områdene:

- A. Værutsatt og farlig topografi: *kombinasjon av profesjonelle aktører og frivillige*
- B. Medium værutsatt, middels farlig topografi: *kombinasjon av profesjonelle aktører og frivillige*
- C. Lite værutsatt, lite farlig topografi, lett tilkomst: *for alle aktører.*

De fleste av kystlinjene som FF har ansvar for i Sogn og Fjordane, hører under kategori A og B. FF la spesielt fokus for å fjerne fuglreservat og værutsatte områder:

Profesjonelle aktører er viktige for at FF skal kunne rydde disse områdene med frivillige. Dette fordi profesjonelle aktører har nødvendig utstyr, ferdigheter og kunnskap som er avgjørende for at FF kan komme til i disse områdene. Dette inkluderer for eksempel, men ikke begrenset til: båter med kran og vinsj; hjertestarter, HMS-plan for sikker gjennomføring av rydding, båtlisens, brannopplæring, kunnskap av sjøen i Sogn og Fjordane, m.m.

Se avsnitt 6 for hvordan strandrydding ble implementert i kategoriene beskrevet over.

6.2. Avvik fra opprinnelig prosjektplan vedrørende områder for strandrydding

FF gjennomførte strandrydding i alle områdene beskrevet i prosjekt-planen bortsett fra kartlegging utenfor elvemunninger i fjordene. Det var ment å utføre undersøkelser med ROV-utstyr og bruk av dykkerer for å kartlegge avfallet. En ROV ble ikke kjøpt eller leid p.g.a. FF hadde ikke kapasitet og valgte å sette fokus på å organisere strandrydding i tillegg til andre forebyggende tiltak.

6.3. Kartlegging av Strandryddingområder

FF gjorde kartleggingsarbeide etter FF mottok midlene fra Miljødirektoratet og jobbet kontinuerlig med dette gjennom hele året. Alt ble registrert i Hold Norge Rent ryddeportalen. Denne ble basis for hvor FF ryddet i løpet av året. Kartlegging var gjennomført i Solund av FF, i Askvoll av Linda Landøy, i Vågsøy av Cathrine Høyland Barmen, og ved hjelp av mange andre. Vår arbeid under Strandrydding Ekspedisjon Selje til Solund 2019 gjorde også sine funn og kartlagte nye områder. Se avsnitt 7.4.5.

6.3. Refleksjoner og planlagt utvikling for strandrydding områder

FF vil fortsette prosjektet i kategoriene beskrevet i avsnitt 5.1 FF vil fortsette å sette spesielt fokus på kategori A og B, samt sjøfuglreservat og områder for utfart / rekreasjon. Disse stedene har vært viktige å rydde for å hindre skade på natur og miljø: området som p.g.a næringsrikt vann er oppvekstplass, for fugl, fisk, og marine arter. Dette er viktig for å unngå at mikroplast ikke blir tatt opp av fisk og fugl.

I framtiden vil FF utvikle områdene til å inkludere mer av områdene av utløpet av fjordbasseng og områder med elveutløp, potensielt ved å bruke ROV-utstyr. Se også avsnitt 3.5.

7. IMPLEMENTERING AV STRANDRYDDING

7.1. Strandryddingsutstyr for frivillige

FF forsynte de frivillige med 100-140L plastposer og passende hansker som frivillige kunne bruke til å samle avfall for rengjøring av stranden. Posene ble hentet fra NGIR og Kystlotteriet, og sekkene fra Kystlotteriet og hanskene ble kjøpt selv. Dette utstyret er tilgjengelig for allmennheten fra depoter som FF-styrer (se avsnitt 6.2). Se avsnitt 3 for informasjon om annet FF-utstyr .

7.1.1. Avvik fra opprinnelig prosjektplan og planlagt utvikling for frivillighetsutstyr

FF planlegger å ta kontakt med de som allerede bruker utstyret og fremtidige planlagte partnere for å undersøke om de trenger noe annet utstyr. F.eks. sekker som kan være festet til kajakk, og sekker som er egnet for barn i barnehager og som andre kan ha med seg på fotturer. FF ønsker også å inkludere organisasjonens logo på alt utstyret som leveres.

7.2. Strandryddingsdepoter i Sogn og Fjordane

Dette tiltaket er først og fremst ment å støtte rydding av kategorien C: Lite værutsatt, lite farlig topografi, lett tilkomst da det tillater alle aktører å rydde.

Nødvendig utstyr og informasjon om prosjektet har blitt distribuert gjennom FF sine medlemskommuner (Solund, Askvoll, Flora, Bremanger, og Askvoll) i tildelte depoter. Se tabell 2 for en liste over alle depoter. I 2019 ble 6 nye depoter opprettet.

Frivillige kan hente utstyr og informasjon fra disse stedene. Dette ble gjort for å gjøre strandrydding like enkel og tilgjengelig for alle slik at man kan få utføre strandrydding i egen regi. Det var også praktisk at alt utstyr ble plassert rundt i kommunene som forsyningslager for FF, slik at de kan brukes til organisering av strandryddeaksjoner i de ulike områdene.

I tillegg til disse faste depotplasseringene, har utstyr blitt distribuert til flere skoler, organisasjoner / lag, og lokale / bedrifter. F.eks. Bulandet skule i Askvoll, Måløy Videregående Skole i Vågsøy, og Knutholmen og Kalvåg Bygdelag i Bremanger.

Tabell 2: En liste over alle Fjordane Friluftsråds depoter i Sogn og Fjordane. Fet skrift er nye depoter.

Kommune	Lokasjon for depot	Tilgjengelige ressurser	Etablert Dato
Solund	Valen v/ Hardbakke båtlag, Hardbakke, Sula	kontainer, strandryddingsekker, store sekker	2017
	Gjenbruksbutikken, Hardbakke, Sula	strandryddingsekker, hansker	2017
	Hersvik kai, Sula, 6929	store sekker i selvlagde stativ	April 2019
Askvoll	Joker, Værlandet	strandryddingsekker, hansker	Mars 2019
	Rådhuset Askvollvegen 426 A 6980 Askvoll	strandryddingsekker, hansker	Jan. 2018
Flora	Servicetorget samfunnshuset, Markegata 51, Florø	strandryddingsekker, hansker	Jan. 2018
	Visit Fjordkysten Turiskontor, Strandgata 30, Florø	strandryddingsekker, hansker	Mars 2019
	Florø Hamn, Fugleskjærskai, 6900, Florø	store sekker	Juni 2019
Bremanger	Bremanger Kommune, servicetorget, Granden 4, Svelgen	strandryddingsekker, hansker	Jan. 2018
	Turist informasjon, Kalvåg sentrum foran SPAR	strandryddingsekker, hansker	Sept. 2019
	Knutholmen, Kalvåg	strandryddingsekker, hansker	Sept. 2019
Vågsøy	Vågsøy kommune servicetorget, Rådhuset, Gate 1, Måløy	strandryddingsekker, hansker	Jan. 2018

7.2.1. Avvik fra Opprinnelig Prosjektplan for Depoter

Den opprinnelige planen fra FF inkluderte ikke deponering ved Hersvik kai i Solund, Visit Fjordkysten og Florø Hamn i Flora, samt ved Knutholmen og Turistinformatjonen i Kalvåg, Bremanger. FF opprettet disse nye depotene basert på informasjon gitt fra lokalbefolkningen om lokalsamfunnet sitt behov.

7.2.2. Refleksjoner og Utviklingsplaner for Depoter

Dette tiltaket var svært vellykket ettersom depotene ble omorganisert. Det var også veldig nyttig å ha utstyr lagret her for aksjoner som ble avholdt i nærområdene. Imidlertid var det vanskelig å ha oversikt over antall personer som bruker depotene og de som utførte strandrydding på eget initiativ. Dette fordi de ganske enkelt kan bruke utstyret uten å ta kontakt med FF. For å forbedre dette må FF utvikle kommunikasjon med en tildelt person i hver kommune som er i nær tilknytning til depotet. Videre ønsker FF å bli mer synlige ved depotene, og promotere hvordan de fungerer, f.eks. At frivillige må registrere sine handlinger gjennom "Hold Norge Rent" og knytte aksjonene til oss, og / eller ta kontakt med FF direkte (se avsnitt 9).

Bremanger og Vågsøy var 2 nye medlemskommuner av FF i 2018 og har jobbet hardt i løpet av 2019 for å opprette depot i sine områder. FF er fornøyd med utviklingen i Bremanger og ønsket å videreføre

dette arbeidet i Vågsøy. FF planlegger å opprette et nytt depot i Vågsøy etter å ha undersøkt områdene med størst behov.

7.3. Utplassering av Kystplanker med Kystlotteriet og Naturvernforbundet

Dette tiltaket er først og fremst ment å støtte rydding av kategorien C: Lite værutsatt, lite farlig topografi, lett tilkomst da det tillater alle aktører å rydde.

FF har samarbeidet med Kystlotteriet og Naturvernforbundet for å sikre at utstyr og informasjon er mest mulig tilgjengelig for publikum. Grunnideen bak Kystplanken er en del av visjonen til Kystlotteriet: "Tid og avstand fra du bestemmer deg for å rydde, til du har det behov, skal være så kort som mulig." Med Kystplanken har man tilgang til ryddesekker før man drar ut og rydder, og man fester sekken inn på en vaier når man kommer tilbake, og man får lodd som kan fylles ut for å være med i trekningen av spennende premier og opplevelser fra lokalmiljøet.

FF organiserte utplassering og åpning av 2 kystplanker i 2019 sammen med Kystlotteriet og Naturvernforbundet: (i) én i Måløy sentrum i Vågsøy kommune på 20.06.2019, den første i Sogn og Fjordane; og (ii) én ved turistinformasjonen i Kalvåg sentrum i Bremanger kommune; den andre i Sogn og Fjordane. Kystlotteriet har ansvar for kystplankene, men alle sekker som blir festet til Kystplankene er hentet etter en forhåndsavtale Fjordane Friluftsråd har med kommunen og avfallsselskapene.

7.3.1. Avvik fra Opprinnelig Prosjektplan for Kystplanken

FF hadde ikke lagt opp til i den opprinnelige planen å organisere utplassering av kystplanker. Dette ble gjort for å gi mer tilgjengelighet til utstyr og informasjon om strandrydding langs kysten, samt for å hjelpe FF sin partnere, Kystlotteriet og Naturvernforbundet.

7.3.2. Refleksjoner og Utviklingsplaner for Kystplanker i 2020

Åpningen av konseptet med kystplankene samlet flere aktører og medlemmer av lokalsamfunnet sammen. Kystplanken fungerer ikke bare som utstyrsbase, men også som en måte å markere kulturen for strandrydding langs kysten av Sogn og Fjordane på. FF har ikke den totale oversikten over hvor mange som brukte Kystplankene siden Kystlotteriet er hovedaktøren som styrer dette arbeidet.

FF vil organisere utplassering av flere kystplanker sammen med Kystlotteriet og Naturvernforbundet. Det er planlagt å holde en åpningsseremoni løpet av Februar 2020 for å utplassere kystplankene i Florø og Askvoll kommune. En kystplanke skal ikke være utplassert i Solund kommune fordi Solund er ikke en medlem av Kystlotteriet p.g.a avtalene med avfallsselskapet NGIR.

7.4. Organiserte dagsaksjoner for Strandrydding

Dette tiltaket støtter først og fremst rydding av strender i kategorien B: Medium værutsatt, middels farlig topografi.

FF organiserte og koordinerte flere aksjoner med forskjellige grupper gjennom hele 2019, inkludert, men ikke begrenset til: bedrifter / lokale; lag; Skoler; og organisasjoner. FF tok kontakt med de fleste av gruppene for å organisere aksjonene. Imidlertid tok mange grupper initiativ selv for å ta kontakt med

OSS.

Tjenestene som FF ga til de ulike gruppene var:

- Kartlegging, forskning og finne forsøplede områder
- Kartlegge hvilke nyttige ressurser som var tilgjengelige i nærområdet: traktorer, kollektiv transport, båtutleieselskap etc.
- Informasjon til lederne av gruppene angående strandrydding, områder og logistikk
- Organiserte - og betalte for transport til områdene (f.eks. innleie båt, ferge, eller buss)
- Ga nødvendig utstyr: f.eks. plasposer og hansker
- HMS opplæring og sikkerhet av alle frivillige. Tok generelt ansvar for de frivillige mens de er ute på strendene.
- Opplæring om marint avfall og ryddemetoder for strandrydding. Holdt diskusjoner om marin plast og avfallet som ble funnet.
- Tok kontakt, organiserte henting og levering av avfallet ryddet i aksjonen.

FF muliggjorde avfallsrydding på strendene som var i kategori B fordi disse områdene var vanskeligere å komme til enn kategori C. For å komme til disse områdene trengte de frivillige tilgang til personer med spesialisert kompetanse, hjelp til logistisk organisering, økonomisk støtte, og utstyr. Videre var det viktig at FF hadde ansvaret for HMS og sikkerhet av frivillige.

7.4.1. Eksempel av en Strandrydde Dagsaksjon

Et eksempel på en slik aksjon var ved Store Bjørnøya i Askvoll kommune. Bulandet Skole tok kontakt med FF da de ønsket å rydde en lokal øy. FF organiserte transporten med den lokale båten for å frakte hele skolen til og fra lokasjonen. FF besøkte området på forhånd og la "grenser" for aksjonen. Elevene ble delt mellom FF-ansatte og lærerne. Dette sørget for at dialog ble opprettholdt med elevene som holdt de mer engasjert gjennom dagen. Alt utstyr ble levert. Det ble laget et depot etter aksjonen der alle sekker ble samlet på Bjørnøya kai. FF organiserte innsamlingen av avfallet sammen med det lokale selskapet Landøy Fiskeoppdrett, hvorpå de leverte det til FF sin innleide container i Værlandet.

7.4.2. HMS og sikkerhetshensyn

FF hadde ansvaret for HMS og sikkerhetshensyn. Se vedlegg for et eksempel på FF sitt HMS-skjema.

7.4.3. Resultater fra dagsaksjoner med strandrydding

FF tilrettela omtrent 70 dagstiltak for strandrydding med omtrent 1000 frivillige. Imidlertid representerer dette antallet frivillige ved hver aksjon, og enkelte har trolig blitt talt mer enn en gang siden de har deltatt i flere ulike aksjoner. Sammen med frivillige og tilbydere av hentetjenester ryddet FF ca 35 tonn av marint avfall ved denne typen tiltak.

7.4.4. Avvik fra opprinnelig prosjektplan vedrørende dagsaksjoner for strandrydding

FF har gjennomført alle tiltak ut ifra prosjektplanen. Skillet mellom dagaksjoner og flere dagers / ekspedisjon-aksjoner ble imidlertid ikke blitt laget. FF hadde ikke planlagt å gjennomføre strandrydding

aksjoner gjennom en ekspedisjon i den opprinnelige prosjektplanen. Ekspedisjonen ble opprettet for å rydde så effektiv som mulig (se avsnitt 7.9).

7.4.5. Refleksjoner og utviklingsplaner for dagsaksjoner med strandrydding

FF er svært fornøyd med antall ulike grupper som har gjort det mulig å utføre strandryddingstiltak. Ved nærmere evaluering har FF kommet fram til at de mest vellykkede, effektive og meningsfulle strandryddingene var da lederne for den inviterte gruppen ble godt informert om alle aspekter ved aksjonene. Spesielt var det viktig at lederne ble godt informert om stedet som skulle ryddes, at de frivillige ble delt opp blant lederne, og det ble satt en tidsplan med organiserte pauser. Det var også viktig å sikre at lederne for gruppen ble godt informert om: (i) hvorfor strandrydding er viktig; (ii) forventet læringsutbytte for frivillige; (iii) og forventede reaksjoner fra de frivillige med forberedelser til hvordan de skulle utføre arbeidet. For FF var det også veldig nyttig å besøke lokasjonene på forhånd for å vurdere omfanget av marint avfall, og å utarbeide en plan for ryddeaksjonene.

I 2020 ønsker FF å ta kontakt med flere grupper ettersom flere grupper vanligvis er svært positive til prosjektet. Like viktig; det er også planlagt å sette større fokus på promotering. En økning i søknader og kontakt med FF ble observert etter å ha satt inn ressurser til promotering, og vi tror dette vil øke antall involverte grupper (se avsnitt 14 om opprykk). Vi ønsker spesielt å sette fokus på å samarbeide med flere skoler, ungdomsgrupper, f.eks. 4H, og lokale, f.eks. SPV.

8. STRANDRYDDING EKSPEDISJON SELJE TIL SOLUND 2019

Dette tiltaket støtter først og fremst rydding av strender i kategorien A: Værutsatt og farlig topografi.

Facebook link: www.facebook.com/groups/StrandryddingEkspedisjonSeljetilSolund/

Nettside link: www.fjordane.no/marin-forsopling/strandrydding-ekspedisjon-selje-til-solund

FF organiserte en 4,5 ukers strandryddings-ekspedisjon langs kysten av Sogn og Fjordane fra Selje til Solund. Ekspedisjonen fant sted fra 25.09.2019 til 25.10.2019. Ekspedisjonens viktigste oppdrag var å samle marint avfall og plastavfall ved å seile langs kysten av Sogn og Fjordane. Et sekundært poeng med ekspedisjonen var å utdanne frivillige og et bredere publikum om problematikken med marin plast - spesielt i Sogn og Fjordane - og kulturhistorien til strandrydding langs kysten. Et spesielt fokus ble gitt til rengjøring av sjøfuglreservatene og vanskelig tilgjengelige områder i Sogn og Fjordane. Denne aksjonen var en del av Hold Norge Rent sin kampanje "Hold Høsten Ren". FF er trolig den første organisasjonen i Norge som tilbyr en slik opplevelse for allmennheten i Norge.

8.1. Resultater fra Strandrydding Ekspedisjon Selje til Solund 2019.

Ca. 30% av alle FF sine strandryddingsaksjoner fant sted under Strandrydding Ekspedisjon Selje til Solund 2019, og tilsvarte ca. 40% i vekt av avfallet ryddet totalt

Link til daglige resultater (spreadsheet):

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1nJJ7t2xQb6qjJ35xmNvCkwCLDPBZRzAOWDgv2iwCb-o/edit?usp=sharing>

Link til daglige rapporter (word document)

<https://docs.google.com/document/d/123C2WVXM10ja3LxmO5WWruJ7IXyes5mllmHCj77IH1Q/edit?usp=sharing>

- 38 strender ryddet i 6 kommuner
- 29 dager med strandrydding
- 127 timer med strandrydding
- 133 utdannede frivillige, Ca. 35 nasjonaliteter involvert
- Ca. 10 km med strender som er kartlagt og ryddet
- Ca. 20-25 tonn med marint avfall som er ryddet

8.2. FF sitt samarbeid med Barstein AS: utstyr, ferdigheter og kunnskap

FF leide inn Barstein AS, et lokalt fiskefirma med base i Solund. Barstein AS sørget for en fullt utstyrt 15m fiskebåt, "Barstein", og et erfarent mannskap gjennom hele ekspedisjonen. Barstein AS ble valgt av FF fordi:

- Båten "Barstein" hadde nødvendig utstyr for innsamling og levering av marint avfall (vinsj, kran, i stand til å laste og transportere tung last), kokemuligheter, soveplasser og vaskerom. Videre hadde Barstein omfattende førstehjelps- og sikkerhetsutstyr som; redningsdrakter, flåter og jakker, hjertestartere og velutstyrt førstehjelpsutstyr.
- Barstein hadde plass til å frakte 12 personer inkludert mannskap.
- Den kunne v.h.a dekkskran sjøsette en mindre arbeidsbåt som har mulighet for å frakte frivillige inn til land på steder som er vanskelig tilgjengelige.
- Mannskapet var svært erfarne og dyktige, og i stand til trygt å samle inn og levere marint avfall og transportere de frivillige på en sikker måte. Videre hadde alle besetningsmedlemmer omfattende førstehjelpstrening og var kjent med HMS
- Mannsapsmedlemmene var svært kunnskapsrike om det marine avfallet, hvilket hjalp til med identifisering av avfall. Videre hadde de praktisk kunnskap om kystlinjen, og kulturell og historisk kunnskap om Sogn og Fjordane.

8.3. Fokusområder for strandrydding og bakgrunnen for ekspedisjon

FF organiserte Strandryddingsekspedisjon fra Selje til Solund først og fremst for å rydde sjøfuglreservatene og værutsatt områder i Sogn og Fjordane. FF mener dette var den mest effektive og ressurssterke måten å rydde i disse områdene. Et selskap med besetningsmedlemmer med omfattende kunnskap, ferdigheter og utstyr var viktig for å trygt kunne få tilgang til disse områdene, og for ikke å forstyrre de følsomme miljøene for sårbare arter.

FF ønsket å skape et unikt miljø gjennom ekspedisjonen: Rom og tid til å fordøye og diskutere hva deltakerne ble utsatt for gjennom sitt frivillighetsarbeid; få praktisk erfaring med hva som skal til for å organisere en strandoppydding; møte andre i Sogn og Fjordane som er interessert i å forhindre marin plast; og støtte og utvikle frivillige ideer for fremtidig handling. Dette er slik vi ser det ikke en verdi man får kun med erfaringen fra dagsturer / mindre aksjoner.

8.4. Ekspedisjonsplanen

8.4.1. Reiseplanen var som følger:

- 25-09.2019- 27.09.2019: Selje kommune
- 28-09.2019- 03.10.2019: Vågsøy kommune
- 04.10.2019 - 10.10.2019: Bremanger kommune
- 11.10.2019 - 15.10.2019: Flora kommune
- 16.10.2019 - 20.10.2019: Askvoll kommune
- 21.10.2019 - Solund kommune

En fast kai ble valgt som “base” i hver kommune der Barstein reiste til og fra de fleste dager. Et slikt strategisk punkt var nødvendig for å ha tilgang til fasiliteter for Barstein som vann og strøm. Disse kaiene ble valgt strategisk for å være i nærheten av områder med mest marint avfall. Dette medførte at det var korte reiseavstander mellom kai og områdene som skulle ryddes.

8.4.2. Informasjon om - og organisering av frivillige

Frivillige, først og fremst fra Sogn og Fjordane, ble invitert til å bli med på ekspedisjonen i alt fra 1 dag til hele ekspedisjonsperioden. Målgruppen for frivillige til ekspedisjonen var for de over 18 år. Denne alderen ble satt av sikkerhetsmessige og logistiske årsaker. Frivillige måtte kunne takle vanskelig terreng, både på land og til sjøs. Frivillige inkluderer: lokale, ikke-lokale og internasjonale individer, lokale ungdomsskoler, videregående skoler og høyskoler, United World College Røde Kors Norden, innvandringsstenter, og lokale bygdalag og grendalag.

Ekspedisjonen søkte to typer frivillige: frivillige på lang og kort sikt. Langsiktige frivillige ble bedt om å være med på et minimum av 4 dager og opp til 25 dager. Flere grupper meldte seg også i 1 - 2 dager. Denne differensieringen ble gjort fordi det var viktig å ha faste frivillige som lærte FFs rydding-, innhenting- og leveringsmetoder, og de daglige rutinene. Slik ble rydding svært effektiv. Imidlertid var ønsket å inkludere så mange mennesker som mulig i ekspedisjonen for å få størst oppsøkende effekt og utbredelse.

Frivillige måtte fylle ut et søknadsskjema: <https://victoriaslaymark734572.typeform.com/to/xZl1a>

Ekspedisjonen ble promotert på en frittstående facebook-side tilknyttet FF, FF sine sosiale media-plattformer og nettside, gjennom partnere, og ved å ta direkte kontakt med målgrupper som Høgskuler og Folkehøgskoler.

Forventningene til de frivillige inkluderte: (i) 6 timers arbeid per dag, 5 dager i uken; (ii) opprette innlegg som promoterte prosjektet i sosiale medier; (iii) lage oppsøkende materiale for allmennheten; (iv) hverdagslige oppgaver som matlaging og rengjøring.

FF sin prosjektkoordinator for strandryddingen hadde ansvaret for sikkerheten til alle de frivillige mens de holdt på med strandrydding og ellers på fritiden. Barstein AS-ansatte hadde ansvar for sikkerheten til de frivillige mens de var ombord på Barstein

8.4.3. Overnatting, mat og reising

All innkvartering, mat og reise ble organisert for alle frivillige. 5 soveplasser var tilgjengelige på Barstein. Frivillige sov også på land i leid innkvartering eller husopphold når det var nødvendig. Frivillige fikk 3 måltider om dagen pluss enkel mat til mellommåltider. Reisekostnadene ble bare dekket for transport i Norge, og det ble oppfordret til å reise miljøvennlig med tog eller buss så langt det var mulig.

8.4.4. Inkludering av lokalsamfunnet

I hver kommune ekspedisjonen var innom, inviterte FF lokalbefolkningen til å besøke "Barstein" for å lære mer om ekspedisjonen og for å spørre lokalbefolkningen hvor det var behov for å rydde. Det er planlagt å holde presentasjoner og foredrag i hver kommune i 2020. Se avsnitt 14.

8.4.5. Kartlegging av marint avfall

Reiseruta for ekspedisjon fra Selje til Solund dekket det meste av kysten av Sogn og Fjordane fra Selje i nord til Solund i sør. FF så dette som en mulighet til å kartlegge omfanget av det marine avfallet langs kysten av Sogn og Fjordane. FF brukte tre metoder for å kartlegge det marine avfallet langs kystlinjen:

1. Ved å reise med Barstein langs kysten, og dra på land flere steder for å se etter marint avfall;
2. Ved å reise med bil mellom hver kai Barstein hadde base, og ved å gå til fots ved disse lokasjonene;
3. Ved å holde en god dialog med lokalbefolkningen.

8.5. Strandrydding Ekspedisjon Selje til Solund HMS og sikkerhetshensyn

Fjordane Friluftsråd og Barstein AS hadde fullt ansvar for sikkerheten til alle de frivillige under ekspedisjonen.

Link til Fjordane Friluftsråd HMS og sikkerhetsinformasjon og skjema:

https://docs.google.com/document/d/1NO8CVghJ4T23ALaITd_hMXcCwJb-TRWqwQoxRuIZquE/edit?usp=sharing

Link til Barstein AS sin HMS og sikkerhetsinformasjon og skjema:

<https://drive.google.com/file/d/1T-gxd3XTTYb7WUyHCV2QhA5DWabMfgRg/view?usp=sharing>

8.6. Hvorfor er dette et innovativt tiltak?

Så vidt vi kjenner til, er FF de første som har gjennomført en slik strandrydding ekspedisjon i Norge. FF har fått til å inkludere lokale fiskere som har bidratt med ferdigheter, erfaringer og den uante mengden lokal kunnskap om kysten og kilden til marint avfall. FF sitt mål var ikke bare å fjerne så mye avfall som mulig, men også å inkludere så mange deler av samfunnet som mulig. Vi fant ut at det å inkludere flere mennesker reduserer effektiviteten til mengden avfall som blir ryddet fra strandrydding, men det er langt mer virkningsfullt når det kommer til å utdanne samfunnet om det marine avfallsproblemet. Det ble mindre effektivt da det måtte brukes mer til på å ta flere runder fra båt til land, opplæring av sikkerhet og andre daglige rutiner på båten. Videre brukte FF også den samme båten til transport av frivillige og henting og levering av avfall, hvilket sparte ressurser, og reduserte klimaavtrykket til prosjektet.

8.7. Uttalelser fra frivillige

Uttalelse fra "Strandrydding Ekspedisjon Selje til Solund" sin dagbok. Fanny fra Finland og Sveits sier:

"Our first day on Barstein and it was wonderful to see the coastline around Kalvåg, Bremanger. [...] After eating the best taco dinner ever, we talked about our day and what each one thought of it. I find it incredible how 10 people who many were strangers yesterday morning, are now so comfortable with each other, and especially how much teamwork was made today. The day was very long and plastic seemed to be in every hole and under the ground- yet we made it through with everyone smiling on the way back. I was personally impressed by the motivation that we shared to try to make the best we could. [...] I wish more people could get to experience what we did today, or at least spend time in nature. This could decrease the problem we witnessed today. If people felt a connection and love in order to care. Something that also came out of today's discussion was the responsibility of all of this work. Who has it? State, corporations, or individuals? There is enough to think for hours. [...] I just want to thank you Fjordane Friluftsråd for the work you do, and Victoria for organising it. Thank you Erik for giving us the honour of being on board of Barstein. I am very grateful for having this opportunity."

8.8. Avvik fra opprinnelig prosjektplan for strandrydding ekspedisjon

FF hadde planlagt å bruke profesjonelle aktører til å rydde områder i kategori A og B. Imidlertid var det ikke planlagt å gjennomføre en ekspedisjon. FF sin strategi ble endret etter å ha avsluttet samarbeidet med "In the Same Boat". FF konkluderte med at en ekspedisjon var den beste metoden å få ryddet i disse områdene for å være effektiv, spare ressurser og redusere karbonutslipp (se avsnitt ___ om miljøhensyn).

8.9. Refleksjoner rundt strandryddingsekspedisjon

Å reise fra Selje til Solund, noe som ga omtrent lik tid i hver kommune, ga FF en veldig god oversikt over omfanget av det marine avfallet langs kysten av Sogn og Fjordane. Prosjektet hjalp også synligheten til FF og arbeidet de gjør og til å styrke samarbeidsforholdene i medlemskommunene. Lokalsamfunnet ga oss viktig kunnskap om forsøplede områdene langs kysten, i tillegg til tips om hvordan vi best får tilgang til disse områdene.

De frivillige målgruppe var svært passende. Promotering av ekspedisjonen skal imidlertid ha blitt fremmet i en tidligere fase før ekspedisjonen begynte. Frivillighetsplassene var fullbooket i uke 1, 2 og 3, men FF hadde ledige plasser i uke 4. Det var veldig nyttig å ha soveplasser og mat som ble gitt på turen. Dette bidro til å skape et tett sammensveiset miljø for de frivillige, og et miljøskapende sted å slappe av.

FF sitt partnerskap med Barstein AS har vært det mest fordelaktige. Mannskapsmedlemmene på Barstein er fiskere med mange års erfaring på sjøen. De lærte FF sine ansatte mye om identifikasjon og årsaken til plastforsøpling i havmiljøet fra fiskeri og oppdrett. De hadde evnen til å forklare hvordan utstyr går tapt, og hva slags hjelp og støtte fiskeri- og oppdrettsnæringen har behov for. Barstein AS kunne snakke om flere konkrete ideer om tiltak for å få bukt med problemet med marin forsøpling. Barstein ansatte lærte om FF's strandrydding metoder, hvordan strandrydding kan påvirke kunnskap,

verdier, holdninger, atferdsintensjoner og oppfatninger angående marin forsøpling fanget opp, og gruppeledelse av de frivillige.

Én medarbeider fra Barstein AS og én fra FF var faste ekspedisjon besetningsmedlemmer med unntak av 3 dager. Dette var nøkkelen til effektiv gjennomføring av ekspedisjon. Mannskapet utviklet også strømlinjeformede metoder sammen for å gjøre strandrydding mest mulig effektiv, og så lærerik og tankevekkende som mulig. Videre, var kunnskapen som satt i det sammensatte og faste ledermannskapet, grunnlaget for at det var mulig å komme til svært utfordrende og værutsatte området

Det var veldig effektivt å hente inn og levere avfallet på slutten av endt opprydningsdag. Dette sparte mye tid, penger, og drivstoff, og Barsteins ansatte satt på kunnskap om mest mulig effektiv gjennomføring av dette.

FF ansatte lærte veldig mye om hvordan å holde god gruppedynamikk. For refleksjoner rundt ledelse av grupper, se avsnitt 8.

8.10. Fremtidig utvikling og forbedringer av strandryddingsekspedisjon

Ekspedisjonen ble planlagt 3 uker før oppstart av startdato 25.09.2019. Neste år ønsker FF å starte forberedelsene minst en måned i forveien, for eksempel promotering mot frivillige og ta kontakt med lokalsamfunnet. Ekspedisjonen skulle ideelt sett ha begynt noen uker tidligere fordi været begynte å bli utfordrende mot slutten av oktober. Dette betydde at det var vanskelig å komme til værutsatte områder, og inkludere andre frivillige for dagsturer.

Det ble ønsket å føre samtaler i hver kommune da ekspedisjonen reiste langs kysten. Dette var imidlertid ikke mulig på grunn av ekspedisjonens tidsbegrensninger. I stedet ønsker FF å holde pedagogiske arrangementer, for eksempel presentasjoner og foredrag for å dele innsikt og frivillige sine historier fra ekspedisjonen. Dette er planlagt å finne sted i desember 2019 og begynnelsen av 2020.

9. GOD GRUPPEDYNAMIKK

FF lærte mye viktig angående hvordan man skal opprettholde god gruppedynamikk. F.eks.

- Samle de frivillige på starten av dagen på stranden eller området som skal ryddes. Dette ble gjort for å skape samhold i gruppa og forberede de på det som skal skje i løpet av dagen.
 - Det ble for eksempel holdt korte meditasjoner for de frivillige under *Strandrydding Ekspedisjon Selje til Solund 2019*. Meditasjonen fokuserte på å skape bevissthet på området rundt og hva de skulle settes ut for (som store mengder marint avfall)
 - For å skape oversikt og samhold, ble gruppen delt inn i mindre grupper som hadde et område de var ansvarlig for.
- Ha kontroll på at alle frivillige er innenfor synsranden for en leder til all tid.
- Legge opp til diskusjoner i løpet av dagen med tema som:
 - Hva så de frivillige: hva tenker og føler de om det de så?
 - Hvor tror de avfallet kommer fra?
 - Hva er deres tanker rundt hvordan vi kan hindre så mye avfall til å havne i havet?
 - Hvordan tror de at de kan bidra til problemet?
 - Hvem er ansvarlig for å rydde kysten for marint avfall?

- Regelmessige pauser og få oversikt på hvordan de har det. Gjenoppta motivasjonen.
- Samle alle de frivillige på slutten av dagen før starter å lage depot og drar tilbake til båten.
- Før lunsj; frakte det som er plukket så langt til depotet. Dette gir motivasjon til resten av dagen, da de allerede da ser et tydelig resultat av hva de har fått til så langt. På slutten av dager var de frivillige som regel veldig slitne, både fysisk og mentalt, og sultne, så det å flytte alle sekkene til depotet tok lang tid og var slitsomt.
- Sørge for at alle involverte ledere er godt informert om alle aspekter ved strandrydding som:
 - Hvorfor det er viktig å rydde strender
 - Hva vi forventer at de frivillige lærer
 - Informasjon og oversikt over hva vi forventer at de frivillige responderer på spørsmål og det fysiske ved å rydde, slik at lederne er forberedt på hva de kan si tilbake og hvordan de kan motivere

10. REGISTRERING AV MARINT AVFALL

10.1. Veiing av det ryddede marine avfallet

Avfallet samlet inn ved strandrydding ble veid av (i); FF som hadde sin egen vekt, (ii); frivillige med egen vekt, (iii); frivillige som gjettet vekten, (iv); vekt registrert fra avfallshåndteringsselskapene. Følgende vektestimater ble gitt for å gi et estimat: 8-10 kg per ryddesekk og 80-100 kg per stor pose.

10.2. Registrering på nett med Hold Norge Rent og NGIR

FF brukte først og fremst Hold Norge Rent (HNR) ryddeportalen for å registrere avfallet som ble ryddet. Avfall ble enten registrert direkte av FF, eller de frivillige registrerte avfallet selv. Følgende ble primært registrert i HNR: (i) området ryddet; (ii) antall frivillige; (iii) ca. kg ryddet; (iv) ca. timer brukt; (v) ca. meter ryddet; (vi) fremkomstmåte; (vii) bilder; (viii) knyttet organisasjoner. Hva var funnet var ikke registrert så ofte pga. tiden som er nødvendig for å telle antall av alle forskjellige artikler. Dette ble gjort under våre forskningsprosjektet (se avsnitt 14.1 og 14.2). Sekundært registrerte også FF avfallet i NGIR, men dette ble bare gjort for avfall som ble ryddet i Solund kommune.

FF brukte først og fremst Hold Norge Rent (HNR) Ryddeportalen for å registrere avfallet som ble ryddet. Avfall ble enten registrert direkte av FF, eller de frivillige registrerte dataene selv. Følgende ble primært registrert i HNR: (i) området ryddet; (ii) antall frivillige; (iii) ca. Kg ryddet; (iv) ca. Timer brukt; (v) ca. M ryddet; (vi) fremkomstmåte; (vii) bilder; (viii) tilknyttede organisasjoner. Hva som ble funnet ble ikke registrert på grunn av tiden det tar å telle antall forskjellige artikler som ble funnet. Dette ble bare gjort for forskningsprosjektet (se avsnitt 13.1 og 13.2). FF registrerte også avfall ryddet i NGIR, men dette ble bare gjort for avfall som ble håndtert i Solund kommune.

10.3. FF Registrering av avfall

FF registrerte følgende informasjon om strandrydding-handlinger i et spreadsheet: (i) dato (ii) aktivitet (f.eks. strandrydding, foredrag, workshop); (iii) gruppe knyttet til aksjonen (iv) sted/kommune; (v) kontaktinformasjon (vi) ca. vekt ryddet; (vii) ca. timer brukt; (viii) meter strand ryddet; (ix) nr. aksjoner (x) nr. aksjoner per kommune; og (xi) nr. frivillige. Informasjonen er ufullstendig.

Se linken:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1Vldbbq3locgo1uRZvuyy8-7t011pb8DxUGDxDGD_3blM/edit?usp=sharing

10.4. Avvik fra opprinnelig prosjektplan for avfallsregistrering

FF hadde planlagt å bruke "Levende Hav" som en måte for de frivillige å registrere ryddeaksjoner/depoter for henting. Dette ble ikke gjort da det gjorde prosessen mer komplisert. Frivillige ble i stedet instruert om å kontakte FF eller registrere avfallet selv direkte på HNR ryddeportal.

10.5. Refleksjon rundt fremtidig håndtering av og registrering av avfall

Registrering ved bruk av HNR og NGIR var veldig nyttig, ettersom det var enkelt å bruke. Imidlertid var det vanskelig å holde oversikt over alle de frivillige som gjennomførte sine egne handlinger da mange ikke knyttet aksjonen til FF. Dette betyr at handlingene deres ikke er registrert på FF-konto hos HNR. For det andre er antallet frivillige som har meldt seg ikke korrekt ettersom antallet frivillige per aksjon måtte registreres. Det betyr at de frivillige som gjennomførte flere forskjellige aksjoner gjennom året, har blitt talt dobbelt. For det tredje, var flere aksjoner registrert som første aksjon om det var gjort av den samme gruppen med frivillige eller om det var flere aksjoner på den samme dagen. Begrepet "aksjoner" var dårlig definert ved HNR. For det fjerde er registrerings skjemaet til ryddeportalen ikke veldig tydelig og bør forbedres. Noen frivillige har lagt inn det totale antallet frivillige av alle involverte frivillige (dvs. 40 timer hvis 8 frivillige meldte seg frivillig i 5 timer), i stedet for den totale tiden som ble brukt (dvs. bare 5 timer). Dette betyr at timene som frivillig også er unøyaktige. Noen frivillige har også vurdert type avfall som ble funnet (dvs. 1 = høyest, 10 = lavest), i stedet for hvor mye av hver gjenstand som ble funnet. I tillegg leverte mange avfall til containere uten å informere FF. Dette medførte at noen handlinger ikke ble registrert i det hele tatt.

For å forbedre presisjonen for registreringen av avfallet vi finner langs kysten, jobber FF for å forbedre sine egne verktøy istedenfor bare å bruke HNR og NGIR. FF har begynt å registrere hver strandrydding-aksjon selv med sine egne indikatorer (se avsnitt 3.1). Tallene fra 2019 er ufullstendige fordi strandryddings-koordinatoren startet først 01.07.2019. FF har nå systemet på plass for å sikre at egen registrering er komplette i fremtiden, spesielt registrering av avfall der vekten er registrert av avfallsselskaper. Mest avfall blir levert til FF sine innleide containere, og er derfor den mest nøyaktige registreringen av vekt ryddet. Samlet sett vil disse tiltakene sikre prosjektenes overvåking og resultatene bli mer nøyaktige. Det ønskes også å registrere hvilken type avfall som er funnet. Imidlertid er dette veldig tidkrevende og må outsources til et forskningsfirma/institutter (se avsnitt 13.1 og 13.2).

11. HENTING AV MARINT AVFALL

Avfall som ble ryddet i strandryddingsaksjoner ble hentet inn på følgende måter:

1. Hentet av enkelt personer / frivillige: vanligvis små mengder avfall fra områder i kategori C
2. Avfall ble levert til Kystlotteriet via kystplanker: vanligvis små mengder avfall fra områder i kategori C.

3. Hentet av FF med bruk av båtene: (i) Fjordtrygg; og (ii) Pioneer 14 Active: vanligvis store mengder avfall i områder som var lett å komme til, dvs. områder i kategori B
4. Hentet av innleide båter f.eks. Kystverket, Barstein AS, Marine Harvest: store mengder avfall i områder vanskeligere å komme til områder, dvs. områder i kategori A og B.

11.1. Avvik fra opprinnelig prosjektplan for avfallshenting

FF har uttalt at en av vår hovedsamarbeidspartner ville være «In The Same Boat» av depot for henting. I stedet, tok FF ansvaret og vi jobbet sammen med lokale tjenester, f.eks. Kystverket, Marine Harvest, Landøy Fiskeoppdrett, og Barstein AS (se også avsnitt 4.3)

11.2. Refleksjoner og utviklingsplaner for avfallshenting

Metodene beskrevet over fungerte veldig bra. Flere enkeltpersoner tok kontakt med FF i løpet av 2019 for å hente det de plukket. Henting av selskaper, f.eks. Barstein AS, gikk bra fordi de har det nødvendige utstyret, kunnskap og ferdigheter. Imidlertid slet FF med å hente avfall selv p.g.a. begrensninger på vårt eget utstyr. FF sin båt, Fjord Trygg, har ikke kapasitet for å hente store mengder avfall og fra strender som er vanskelige å komme til.

Noen steder kvalifiserte for henting ved bruk av helikopter, spesielt Djupevika. Her var topografien veldig utfordrende og storsekkene ble veldig skadet. FF var heldige at de innleid et mannskap som klarte å hente alle sekkene. Hvis det ikke var for dette, ville det ikke har vært mulig. FF synes denne metoden brukt var spesielt innovative, fordi innhenting med helikopter har et veldig stort klimafotavtrykk. FF prøvde vi å unngå dette.

FF har lært mye med tanke på innhenting av marint avfall fra kategori A og B:

1. Det er viktig å avtale med både de frivillige og båtfører hvor depotet skal være før den faktiske strandryddingen starter. De må finne sted der det er enkelt å dra inn Big Bagsene med vinsjen til båten (Barstein)
2. De som skal feste tauet til Big Bagsene for å dra de inn på båten, må få instruksjon om bruk av sjakel og mest effektiv måte å feste Big Bagsene sammen.
3. Huske å se/sjekke om alle private eiendeler som utstyr (kniver etc.) og sekker er med før vi forlater strendene.
3. Ikke vinsje fler enn 3 Big Bags opp i båten på én gang.

FF klarte å redusere kostnadene for innhenting av marint avfall, med å vente til det var flere depoter i området og hente de samtidig. Dette bidro også til å redusere fotavtrykket til prosjektet med tanke på miljø, da en rekke kjøring til og fra ble kuttet.

12. LEVERING AV MARINT AVFALL

FF tok ansvaret for å sikre at det var lett tilgjengelige leveringssteder i hvert av FF-medlemskommunene, slik at det var enkelt for frivillige å levere marint avfall hentet fra strandrydding. Se tabell 3 for informasjon om leveringssted / containere organisert av FF.

FF har leid og utplassert containere fra det tilknyttede avfallsselskapet på steder som hadde behov for containere. Disse er strategisk plassert av kaier for å gjøre de lett tilgjengelige for båtførere i områder

der mye avfall blir funnet. Det var ikke nødvendig å leie en container hos avfallsselskapene i hver kommune da frivillige kan levere avfall rett til senteret.

Avfallsselskapene registrerer hvor mye avfall som blir levert til sentrene av frivillige og en faktura ble deretter sendt til FF. FF har ansvaret for alle de utplasserte containerne. Når containerne er fulle, tok FF kontakt med avfallsselskapet for å organisere innsamling og betaling av avfallshåndteringen.

FF har ansvaret for å sikre at poser til Kystlotteriets kystplanker raskt blir samlet inn. Dette gjøres av enkeltpersoner som er villige og i stand til å samle posene, eller etter avtale med kommunen.

Tabell 3. Informasjon om leveringssted / containere organisert av FF.

<u>Kommune</u>	<u>Lokasjon for deponi</u>	<u>Service</u>	<u>Avfallsorganisasjon</u>
Solund	Valen v/ Hardbakke båtlag, Hardbakke, 6924, Sula	Leid egen container	NGIR
	Selstad AS, Gnr 18 Bnr 57, Ytre Sula, 6927 Ytrøygrend	Leid egen container	NGIR
	Hersvik kai, Sula, 6929	Oppsamlingspunkt	---
	Kolgrov, 6928, Ytre Sula	Oppsamlingspunkt	---
Askvoll	Kai til Værlandet Fiskeredskap, 6986, Værlandet	Leid egen container	SUM
	Askvoll Gjenvinningsstasjon Olsetvikane, 6980	Levering av avfall	SUM
Flora	SAR, Botnastranda, 6900, Florø	Mottak av avfall	SAR
	Fugleskjærskai, 6900, Florø	Leid egen container	SAR
Bremanger	Smørhamn Handelsstad, Smørhamn, 6729, Kalvåg	Levering av avfall	NOMIL
	Gjenvinningstasjon, Svelgen	Levering av avfall	NOMIL
Vågsøy	Gjenvinningstasjon, Vedvik, 6710	Levering av avfall	NOMIL

12.1. Avvik fra opprinnelig prosjektplan vedrørende levringspunkter/-containere

I Solund hadde FF planlagt å plassere en container i Eide. Etter å ha snakket med lokalbefolkningen fant vi ut at det ikke var behov for dette. I stedet tildelte vi to andre lokasjoner: Kolgrov og Hervik kai ettersom det var et større behov der. I Askvoll var det planlagt å plassere en container på Atløy. Dette ble imidlertid ikke gjort, da det ikke var et stort behov fra lokalbefolkningen. I stedet ble rydding fokusert på Værlandet der marint avfall er et større problem. Vi plasserte ikke ut containere på steder

med mindre det var et stort behov p.g.a. leie av containere er dyrt. Det var ingen avvik fra FFs opprinnelige plan i Florø, Bremanger og Vågsøy.

12.2. Refleksjoner og utviklingsplaner for levering av marint avfall

Plasseringen av FFs leveringsstasjoner fungerte veldig bra da mange grupper og enkeltpersoner leverte til disse stedene. Avfall ble primært levert til utplasserte containere på grunn av deres enkle tilgjengelighet. Dette indikerer at containerne var godt plassert.

FF vurderer å plassere en container i Kalvåg etter diskusjoner med Kalvåg Grendelag. Det er et veldig stort problem med marin avfall fra fiskere og båter i Kalvåg. Kalvåg Grendelag har uttalt at en lett tilgjengelig og gratis container ville bidra betydelig til en reduksjon av marint avfall i Bremanger kommune.

13. STRANDRYDDING – RESULTAT MÅLT OPP MOT KOSTNADER

FF, sammen med frivillige og selskaper, har ryddet ca. 54 tonn med støtte på 2 millioner kroner fra Miljødirektoratet. Prisen per kg ble 37 kr. Denne prisen er en god del under målsettingen i FF's opprinnelig prosjektplan. FF skrev *“Vi har satt oss som et mål å samle inn minst 100 tonn ved et budsjett på kr. 4,5 millionar” [...] Prisen pr. kg blir då kr. 45”*. FF klarte å redusere kostnader ned med 16.6%. Det hovedtiltaket som sparte FF penger var:

- I. Henting og levering av avfall selv med Fjordtrygg eller Pioneer 14 Active.
- II. Henting og levering av avfall med den samme båten som transportere frivillige
- III. Avfall ble hentet inn den samme dagen som strandryddingsaksjonen
- IV. Plassering av containere bare på nødvendige områder der mange frivillige rydder

Vel så viktig har FF ikke bare brukt budsjettet til å organisere og koordinere strandryddingsaksjoner. FF har utført flere andre tiltak angående forebyggende tiltak og kunnskapsdeling. Derfor er prisen per tonn i praksis mindre enn 37 kr.

14. FORSKNING PÅ MARIN PLAST

FF har vært involvert i tre forskningsprosjekter i 2019. 2 forskningsprosjekter analyserte marin forsøpling funnet langs kysten av Sogn og Fjordane, og den andre undersøkte den sosiale effekten av strandrydding i Sogn og Fjordane.

14.1. Forskning med Norsk Kystkulturakademi og Solund Ungdomsskoler

FF gjennomførte forskning sammen med Kystkulturakademiet og Solunds Ungdomsskole. Kystkulturakademiet har laget et opplegg som involverer elevene ved ungdomsskolen i alle deler av prosjektet. Det er et tverrfaglig undervisningsopplegg knyttet til læreplanene og satt opp hvilke kompetansemål som kunne nås i ulike fag gjennom deltakelse i prosjektet. Elevene med valgfaget “Natur, miljø og friluftsliv” har også fått ekstra undervisning i emnet marint søppel. FF organiserte logistikken for prosjektet.

Forskningsmetoden var å avgrense området på Klubbevika i Solund kommune (16 x 20 m/320 m²) og kategorisere alt plastsøppelet som fantes innenfor grensene, inkl. nasjonalitet og vekt. I løpet av sommeren hadde elevene også gravd ut 1x1 m (ca 40 cm dypt) og registrert hva de fant. Her var det mange små udefinerbare biter. I desember reiser hele ungdomsskolen tilbake til Klubbevika og plukker det som har kommet til av søppel i løpet av sommeren og høsten, i tillegg til å ta ut 5-6 snitt på ca 10x10 cm til ca 50 cm dybde fra tangbeltet og opp til skogen. Alt blir sortert og registrert.

Gjennomføring:

- Laget undervisningsopplegg for skolen med oppsett av ulike kompetansemål som kan nås i et tverrfaglig opplegg innenfor tema bærekraft
- Planlagt og gjennomført ryddedag med skolen 21. mars - 8+ 9 klass av 22 elever 3 lærere 09:00-14:25. Plukket 43 sekker/5 storsekker. Ca 280 kg.
- Laget exellskjema for registrering(sammen med elever) og kategorisert, sortert, veid og telt søppel
- Stilt opp det vi plukket 21.3. (- fiskekasser) og tatt bilde av det(sammen med Viktoria)
- Gravd ut område på 1x 1 meter og registrert alt sammen med frivillige 2 prs. 4 timer
- Hatt møte med skolen om tverrfaglig opplegg etter skolestart for å se på opplegg for videre undervisning innen tema. Samt planlegge plukkedag 3. Desember.
- Valgfag. Undervist 2 ganger om marint søppel, en gang sammen med Victoria fra friluftsrådet
- Undervist alle elevene, fortalt om prosjektet og om forskningsmetoden vi bruker
- Elever har laget statistikk Matte fordypning har laget statistikk over funn
- Kontaktet universitetet og havforskningsinstituttet vedrørende havstrømmer
- Ny plukkedag med ungdomsskolen 3. desember fra 12:00- 16:00 med 33 elever og 3 voksne. Se hva som har kommet til i løpet av året, samt grave ut 5 snitt fra tangbeltet og helt opp til skogen.
- 11.november: Hentet de siste storsekkene sammen med FF, leverte på Selstad
- Det som har kommet til av søppel i løpet av det siste halvåret ligger på vent- skal også stilles opp, og tas bilde av
- Det har vært en uvanlig stille høst, med lite vær, dette kan påvirke resultatene,.
- Det kommer inn svært mye drivved i vika. Dette er ikke registrert annet enn med bilder

Dette forskningsprosjektet har først og fremst bidratt til å gjøre den lokale ungdommen bevisst på situasjonen og alvorlighetsgraden av problemet med marint søppel. Dette vil forhåpentligvis endre valgene deres som forbrukere også, og legge grunnlag for en bevisst holdning til håndtering og resirkulering av søppel. Dette virker holdningsskapende. Videre har Klubbevika blitt ryddet og kartlagt. Gjennom arbeidet har elevene fått litt kunnskap om hvordan søppelet beveger seg i området vårt, hvor lenge det har ligget der og hvor det kommer fra.

Resultater er ikke ferdig og vil komme i løpet av januar 2020.

14.2. Research med Mepex Consult AS

Mepex Consult AS har gjort analyser på 50 lokasjoner i Norge og har analysert over 6 tonn avfall og 300.000 enheter. Vi bruker dette datagrunnlaget i noen tilfeller til å lage en omregningsfaktor istedenfor å telle antall enheter.

283,093 kg avfall fra Solund og 256,81 kg fra Selje kommune ble sendt til Mepex Consult AS for analyse. Mepex Consult AS sortert søppelet og analyserte: (i) Opprinnelse (ii) Underkategori av opprinnelse (iii) Geografisk opprinnelse; (iv) Land / kontinent; (v) Alder; (vi) produksjonsår; (vii) Vekt; (viii) Antall; (ix) Hovedmateriale (f.eks. plast, metall); og (x) Underkategori-materiale (f.eks. HDPE, LDPE). De kategoriserte deretter avfallet som ble funnet etter vekt (kg) og antall for å se toppavfallet som ble funnet. Avfall ble også sortert etter vekt (kg) og antall for Radetiketter: (i) Konstruksjon; (ii) Fiske og oppdrett; (iii) annen industri; (iv) andre kilder; (v) personlig bruk; (vi) vei; og (vii) ukjent opprinnelse.

Se tabell 4 for en eksempl av resultater. Se linken til fulel resultater:

<https://drive.google.com/file/d/1F42UYOoWEgyJ7Ykf4P8jHeQ8ZQrm5V2j/view?usp=sharing>

Tabell 4. Eksempler av resultatene fra Mepex Consult AS.

Utslippkilde		
Kilder	Sum av vekt (kg)	Sum av mengde
Radetiketter		
Konstruksjon	0.13%	1.34%
Fiske og akvakultur	43.27%	28.86%
Annen industri	5.20%	13.79%
Andre kilder	3.36%	0.03%
Personlige eiendeler	10.57%	20.33%
Veier	0.06%	0.03%
Ukjent opprinnelse	37.42%	35.62%
Totalsum	100.00%	100.00%

Analyse av fiskenett fra Solund Kommune:

- Total vekt: 25,5 kilo
- 9 nett analysert (alle over 50 cm)
- 8 seksjoner bunnrålnett, 1 komplett gillnett
- 3 (inkludert gillnett) <5 år, 5> 5 år gammelt
- Gjennomsnittlig størrelse av trålnett: 9,8 m²
- Størrelse på det enkelte gillnettet: 54m²
- *Konklusjon: 8 potensielt kasserte nett, 1 potensielt dratt av etter å ha blitt sittende fast på havbunnen*

14.3. FF sin egen forskning med University of Plymouth, Storbritannia

På bakgrunn av Interesse av potensielle kognitive og motiverende effekter av våre aktiviteter, bestemte FF seg å inkludere strategisk evaluering i et av programmene våre. FF studerte virkningene av Strandrydding Ekspedisjon fra Selje til Solund 2019 (se avsnitt 7). To spørreskjemaer på nettet (pre-post)

ble designet i samarbeid med Dr. Isabel Richter, miljøpsykolog og stipendiat ved School of Psychology, University of Plymouth, Storbritannia. De 17 langvarige frivillige som deltok i Strandrydding Ekspedisjonen fra Selje til Solund 2019 fylte ut undersøkelsen før og etter ekspedisjonen. I undersøkelsen ble kunnskap, verdier, holdninger, atferdsintensjoner og oppfatninger angående marin forsøpling fanget opp.

Frivillige på Strandryddingekspedisjonen Selje til Solund 2019 fylte ut det første spørreskjemaet (T1) før de deltok i ekspedisjonen, og fullførte det andre spørreskjemaet (T2) etter deres tid på ekspedisjonen. Endringer fra T1 og T2 vil bli vurdert. Disse resultatene kan brukes til å forbedre programmene våre, men også for å fremme friluftsliv generelt som en mulighet til å styrke bevisstheten om miljøspørsmål som f.eks. plastforurensning.

17 frivillige fullførte T1 og 11 frivillige fullførte T2. Resultatene er ennå ikke behandlet. Analyse av resultatene vil bli utført av FF og Isabel Richter i løpet av desember 2019 og januar 2020.

14.4. FF sin egen forskning

FF tok jordprøver fra ulike strender langs kysten av Sogn og Fjordane. Prøvene var for å vise omfanget av plastforurensningen (f.eks. havfruetårer) og er potensielt nyttig for fremtidige workshops/presentasjoner.

14.5. Avvik fra Opprinnelig Prosjektplan, refleksjoner og utviklingsplaner for forskning på marint avfall

FF hadde ikke lagt opp til i prosjektplanen å gjennomføre forskningen som er beskrevet ovenfor. Imidlertid ble FF kontaktet av Mepex Consult AS og gitt muligheten til å ta del i studiene. FF søkte og fikk kr.150.000,- fra Handelens Miljøfond til forskning på en svært forurenset vik - Klubbevika i februar 19. Norsk Kystkulturakademi ble leid inn til å drifte prosjektet. De har involvert elever fra ungdomsskolen til kartleggingen. FF brukte ikke penger fra Miljødir. til denne forskningen da eget budsjett med midler fra Handelens Miljøfond dekket kostnadene, bare til innhenting/transport av avfall, men vi får benytte oss av resultatene. FF mener dette er et viktig arbeid for å bidra til kunnskapsgrunnlaget om marin plast og forsøpling i Norge.

FF samler en rekke marine avfallprøver langs kysten som er nyttige for ulike forskningsentre. Det er også viktig for FF å ha en oversikt over kildene til avfallet for å hjelpe til med forebyggende arbeid. Videre er FF sin egen forskning på potensielle kognitive og motivasjonseffekter av aktiviteter viktig for å holde et øye med effektene av med strandryddingstiltakene våre.

15. FOREBYGGENDE TILTAK

I løpet av 2019 har FF arbeidet for å informere og bevisstgjøre befolkningen i Sogn og Fjordane, Norge, og internasjonalt om marin forsøpling. Det inkluderer kunnskapsdeling og forskning på marin forsøpling.

15.1 Kunnskapsdeling

Strandrydding er en måte å utdanne samfunnet på ved å bevisstgjøre omfanget av marin plast i Norge og resten av verden. Det fungerer også som et middel for å påvirke samfunnet sosialt og følelsesmessig til

problemet. Disse egenskapene er forutsetninger for samfunnsendring, og er avgjørende i problematikken med marin plast. Ved hver strandryddingaksjon diskuterte prosjektkoordinatoren spørsmål som: (i) hva er plastikk og hvorfor er det farlig for naturen; (ii) hvor kommer platen fra; (iii) hvem sitt ansvar er det å redusere plast som ender opp i havet; (iv) hva kan hvert individ gjøre for å redusere marin plast.

Fra 23.08 - 05.09. 2019, laget FF en kunstutstilling som en del av Solunddagene 2019. Utstillingen viste eksempler på søppel som ble funnet i Solund og bilder fra tidligere strandrensjøringer langs kysten. Hele lokalbefolkningen ble invitert til arrangementet, og hver klasse på Solund Ungdomsskole dro til utstillingen som en del av sitt naturvitenskapelige fag. Plast fra strandrydding ble også gitt til Solund Barnehage som de brukte til å lage kunstinstallasjoner for Lystfestival i November 2019.

Foredrag og workshops om marinplastikk og FF-arbeid ble også gitt på flere skoler i Sogn og Fjordane, f.eks. Ved United World College Røde Kors Nordisk, og Måløy Videregående Skole.

FF holdt 2 friluftsskoler i 2019- 30.07-01.08.2019 og 06-08.08.2019. På Friluftsskolene holdt for barn i 9-13-årsalderen var én dag dedikert til marin plastikk, og opplysning om strandrydding, både i teori og i praksis.

Kunnskap ble også delt ved bruk av FF sine sosiale medier og nettside (se avsnitt 14).

15.2. Forskningsprosjekter

FF sin forskning håper å hjelpe til forebygging mot marin plast på to måter. Primært vil FF gi informasjon om typen marint avfall som finnes i Sogn og Fjordane. Disse dataene kan brukes til å målrette kildene til avfallet og jobbe med det som forårsaker problemet. For det andre vil FF utarbeide data om de kognitive - og motivasjonseffektene av strandrydding. FF antar at dataene vil vise hvilken innvirkning strandrydding kan ha på kunnskap, verdier, holdninger, atferdsintensjoner og oppfatninger angående marin forøpling i Norge. Se avsnitt 13 for ytterligere detaljer.

15.3. Avvik fra opprinnelig prosjektplan vedrørende forebyggende tiltak

Strandryddingskoordinatoren skulle gjennomføre en rekke forebyggende tiltak, ved å holde møter, foredrag og ha dialog med næringslivsorganisasjoner med sikte på å skaffe informasjon og motivere aktører til å samarbeide og iverksette tiltak for å redusere avfallet. Dette ble ikke gjennomført på grunn av mangel på tid for de ansatte.

15.4. Refleksjoner og utviklingsplaner for forebyggende tiltak

FF vil jobbe med å ha en tettere forbindelse med lokale skoler og organisasjoner. FF jobber for å holde før- og etter-workshops og pedagogiske arrangementer for å konsolidere hva de frivillige lærer gjennom strandrydding. Totalt sett vil dette informere og bevisstgjøre befolkningen i håp om å stimulere til ideer for løsninger.

FF skal reise ut i Sogn og Fjordane for å gi presentasjoner/foredrag om prosjektet og *Strandrydding Ekspedisjon Selje til Solund 2019*. Videre vil FF legge fokus på å holde møter, foredrag, og dialog med

næringslivsorganisasjoner fordi svært mye av avfallet kommer derfra, og vil dermed kunne ha en stor preventiv innvirkning.

16. MEDIA- OG KOMMUNIKASJON PLAN

I løpet av 2019 har FF utviklet en media-, kommunikasjons- og oppsøkende strategi. Målet var å fremme vårt arbeid og spre kunnskap til samfunnet om marint avfall.

De viktigste mediene som ble brukt til å kommunisere informasjon via var facebook og instagram. Salgsfremmende materiale, inkludert profesjonell plakater, et magasin og 2 videoer ble også laget. Videre har FF opprettet samarbeid med nye partnere som deler informasjon om vårt arbeid. FF har også blitt dekket av flere nyhetsplattformer / aviser). FF har også en nettside. Vi bruker disse plattformene for å kommunisere ut arbeidet vi gjør, samt generell informasjonsspredning om marin plast, og hvordan man reduserer plastforbruket.

16.1. FF sine sosiale medieplattformer

16.1.1. Facebookside

Facebook Link: www.facebook.com/fjordanefriluftsrad

Følgende statistikk er basert på tidsperioden 1. Mars 2019 - 28. november 2019.

- *Følgere*: antall følgere økte med 76,1% fra 472 til 816 følgere
- *Rekkevidde*: antall personer som så innleggene våre minst en gang var mellom 209 og 7 300 personer.
- *Engasjement*: antall personer som engasjerte seg i våre innlegg var mellom ca. 30 og 1500.
- *Sidevisninger*: antall sidevisninger er ca. 10 visninger per dag, med en maksimal visning av 140.

16.1.2. Instagramprofil

Instagram Link: www.instagram.com/fjordane.friluftsrad

FF sin instagramkonto ble opprettet 1.07.2019.

Følgende statistikk er basert på tidsperioden 5. juli 2019 - 30. november 2019.

- *Følgere*: antall følgere økte fra 0 til 184 stk
- *Utbredelse av innleggene*: antall personer som så innleggene våre minst en gang:
 - *Gjennomsnitt*: 277.1
 - *Min*: 120
 - *Max*: 1200
- *Innleggene sitt engasjement*: antall personer som engasjerte seg i innleggene våre:
 - *Gjennomsnitt*: 34.9
 - *Min*: 15
 - *Max*: 81

16.2. Promoteringsmateriale

16.2.1. Plakater

FF lagde 3 plakater med hovedmål om å informere, motivere og organisere strandrydding med enkeltpersoner og forskjellige grupper i Sogn og Fjordane. FF lagde en stor og profesjonell roll-up-plakat i samarbeid med A til Å Grafisk Design og Media AS som inkluderte: (i) invitasjon til å delta i prosjektet; (ii) informasjon om prosjektet; (iii) hvilke tjenester vi leverer; (iv) hvordan den enkelte kan bli involvert. Se vedlegg. Denne plakaten har blitt brukt i salgsfremmende arrangementer som for eksempel ved foredrag rundt i Sogn og Fjordane. FF opprettet også flere plakater som ble sendt gjennom våre partnerskapsnettverk og nye partnere, og ble også hengt opp rundt Sogn og Fjordane på oppslagstavler og møteplasser.

16.2.2. FF Videoer

Sammen med Calum Macintyre (Macintyre Communication) opprettet FF 2 videoer om prosjektet. Målet med videoene var å formidle FF sitt arbeid til allmennheten, samt å fortelle samfunnet om omfanget av marin plastforurensning langs kysten av Sogn og Fjordane.

Film 1: Strandrydding med Nordhordland Folkehøgskule, Sept. 2019

Video link: <https://www.youtube.com/watch?v=DZJYYMSkvvk>

Fjordane Friluftsråd var sammen med Nordhordland Folkehøgskule i 4 dager på Litle Trovåg i Solund Kommune. Litle Trovåg er den mest alvorlige viken vi har sett på i Sogn og Fjordane hva gjelder marin forsøpling. Elevene ryddet i veldig vanskelig vær, men sto på med en imponerende innsats. Videre har Fjordane Friluftsråd ryddet en dag sammen med Solund Ungdomsskule og hentet alt søppelet. Vi er stolt å kunne si at vi ryddet ca. 4 tonn marint avfall.

Film 2: Ekspedisjon Selje til Solund i Sept. og Okt 2019

Denne videoen viser omfanget av problemet og inspirerer andre frivillige til å være sammen med FF. Videre vil det viser frivilliges opplevelser. Filmen skal være publisert i den andre uken i desember 2019.

16.2.3. FF Magasin

FF er i gang med å lage et magasin sammen med A til Å Grafisk Design og Media AS. Magasinet skal inneholde informasjon om friluftsrådet, organisering, hvordan vi arbeider, hva vi arbeider med; friluftsskoler, strandrydding, historier fra strandryddere i hver kommune, innlegg fra styreleiar m.m. Målet er å fremme friluftsrådet, øke interesse og kunnskap, skape engasjement, og bygge merkevare. Magasinet skal være distribuert / utlevert til utlevering til alle kommuner og bystyrene i våre medlemsland, og bruke Posten for distribusjon til husstander, deler ut til messer / stand, eller elektronisk distribusjon til samarbeidspartnere.

16.3. Markedsføring gjennom prosjektpartnere: Fjordkysten

Link: <https://www.fjordkysten.no/>

FF sitt partnerskap med Fjordkysten har blitt sterkt utviklet i løpet av 2019. Fjordkysten er det viktigste destinasjonsselskapet langs kysten av Sogn og Fjordane som fremmer attraksjoner, aktiviteter, historie og kultur i kommunene; Solund, Bremanger, Hyllestad, Askvoll og Flora. Nettstedet brukes av lokale, norske og internasjonale turister. FF vil ha sin egen "aktivitets-side" som viser informasjon om FF, sammen med en video (se avsnitt 14.2.2) og inviterer alle til å delta i stranddrydding sammen med oss.

16.4. Mediedekning

FF har jobbet hardt for å kontakte og fremme FF sitt arbeid gjennom lokale, regionale og nasjonale mediekanaler. Det er publisert artikler om FF fra Harvest Magazine, NRK, NRKradio, Fjordenes tidene, Firdaposten, og Firda. Se Appendix 1 for lenker for artikler.

16.5. Nettside

Link til nettside: <http://www.fjordane.no/marin-forsopling>

Nettsiden inneholder: Om Prosjektet; Organisere en Ryddeaksjon, Registrering på Ryddeportalen, Utstyr og Depoter; Stranddrydding Ekspedisjon Selje til Solund 2019; Motivasjonsmidler; og Arkiv.

16.6. Rekkevidde

FF utviklet en rekkevidde-plan for å få maksimal rekkevidde og utbredelse av prosjektet. Dette inkluderte:

- Kartlegging av de forskjellige målgruppene i Sogn og Fjordane og andre grupper som arbeider med marin plast i Norge (kommune, fylkeskommune, fylkesmannen, forening / lag, kirkegrupper, biblioteker, organisasjoner, bedrifter, media, avfallsselskaper,
- Ta kontakt med kartlagte grupper
- Tildel kontakt for koordinering med målgruppen
- Opprettholde dialog

16.7. Avvik fra opprinnelig prosjektplan, refleksjoner og fremtidig utvikling for media, kommunikasjon og rekkevidde

FF har gjennomført alt som står i prosjektplanen. FF hadde størst rekkevidde gjennom sosiale medier og vil fortsette å sette fokus på disse metodene. FF synes at kampanjevideoene kommuniserer FF sitt arbeid i omfanget av marin forsøpling i Sogn og Fjordane. Det er planlagt å lage en tredje video som vil fokusere mer på å informere og motivere et bredere publikum til å bli involvert i prosjektet.

FF sin nettside inneholder veldig grunnleggende informasjon om prosjektet. Det er ønskelig å oppdatere og utvikle nettstedet for å være mer attraktivt og interaktivt. FF-ansatte trenger forøvrig mer opplæring i å lage og bruke nettsider.

17. MOTIVASJONSMIDLER

FF satte av kr. 260 000 til bruk som motivasjonsmidler. Dette ble brukt til å honorere enkeltpersoner og grupper som har bidratt til rydding av marint avfall og forebyggende tiltak i Sogn og Fjordane, samt å motivere de å fortsetter i 2020.

12 grupper fikk motivasjonsmidlene. Gruppene brukte midlene til å betale for ting som transport, mat, bevertning og overnatting. 2 individer fikk en gave/premiere. De ble valgt fordi de hadde brukt veldig mye tid, krefter og penger på frivillighet for å hjelpe til med å ta vare på fjordene og kysten langs Sogn og Fjordane. De frivillige brukte pengene til allmenntilgode formål; f.eks. Sygna vgs sitt Misjonsprosjekt til Mongolia. Pengene ble også brukt mot transport og drivstoffutgifter til egne båter. Totalt har vi utbetalt kr. 120 990.

I løpet av November, fikk FF 8 søknader som er godkjent og de vil motta midlene i løpet av desember 2019. FF er også i dialog med 8 grupper men har ikke mottatt offisielle søknader ennå.

15.1. Avvik fra opprinnelig prosjektplan, refleksjoner og fremtidig utvikling for motivasjonsmidler

FF ønsket å dele ut motivasjonsmidler til 30 lag/organisasjoner men dette var med et budsjett av 4,5 millioner. Med 2 millioner, reduserte FF målet til å dele ut midler til ca.15 lag/organisasjoner. FF har ikke delt ut alle motivasjonsmidlene ennå men det kommer til å være delt ut i løpet av Desember. FF klarte derfor å oppnå målet med deling til 22 grupper.

Uten disse midlene ville gruppene og enkeltpersonene ikke vært i stand til å ta del i strandrydding. FF mener de som fikk motivasjonsmidlene som en gave / premie var hadde fortjent det, ettersom de ga mye tid og krefter på å ta vare på fjordene og kystlinjen. FF ønsket å hylle dette, og det fungerte som en motivasjon for enkeltpersoner og grupper til å fortsette sin innsats i 2020.

FF planlegger å promotere prosjektet mot lag og organisasjoner, spesielt grendelag og bygdelag i Bremanger og Vågsøy kommune.

18. KONKLUSJON

FF har allerede oppnådd sitt mål og hovedprosjekt for å organisere, informere og motivere til rydding av marint avfall i Sogn og Fjordane, og igangsette diverse forebyggende tiltak for å informere og bevisstgjøre befolkningen om marint avfall. Målsettingen med tiltaket var å fjerne ca 100 tonn med marint avfall fra strender og havbunn ned til 5 meters dybde på kyst og ytre fjordstrøk i Sogn og Fjordane, med et budsjett på 4,5 millioner NOK. FF ble tildelt 2,0 millioner fra Miljødirektoratet i 2019, og FF justerte dermed målene til å fjerne ca. 45 tonn av marint avfall innen utgangen av Mars 2020. Til dags dato har FF mottatt 2 millioner NOK, og har ryddet ca. 54 tonn marint avfall. Dette betyr at FF har oppnådd mer en målsettingen. FF hadde et mål å rydde med et budsjett på kr. 45 pr kg. Vi klarte å redusere kostnader ned med 16.6% til en kostnad på kr. 37 pr.kg.

FF klarte å overgå målet med å fjerne ca. 54 tonn avfall gjennom å legge til rette for lokalbefolkningen for selv å kunne rydde marint avfall, gjennom å organisere flere strandrydding aksjoner, og ved å lede

Strandrydding Ekspedisjonen fra Selje til Solund 2019. FF gjorde det enkelt for alle frivillige å involvere seg i prosjektet gjennom lett tilgjengelig utstyr og leveringspunkter. Videre var FF svært effektive ved bruk av innhentingsmetoder.

FF oppnådde et veldig høyt folkelig engasjement i prosjektet, og gjennomførte mange tiltak ved å informere og bevisstgjøre befolkningen om marint avfall. Over 1000 frivillige har blitt motivert til å delta i strandryddeaksjoner i Sogn og Fjordane. Videre var lokale, regionale, nasjonale og internasjonale mennesker engasjert gjennom FF sine kommunikasjonsplattformer, først og fremst via Facebook og Instagram, samt stor dekning gjennom norske medier.

Ikke bare har FF overgått sine hovedmål, men også lagt til rette for kunnskapsdeling om hvordan marin plast er et problem i Norge. FF opprettet ca. 53 nye partnerskap med de som jobber med marin plast i Norge, samt andre grupper som destinasjonsselskaper, næringsliv, statlige og ikke-statlige organisasjoner, lag, skoler, blant annet. Vi opplever å ha fått anerkjennelse av disse.

Flere forebyggende tiltak er implementert som pedagogiske videoer, foredrag og workshops mot målrettede målgrupper angående marin plast. Videre har FF vært involvert i tre forskningsprosjekter på marin plast i Norge.

FF klarte dessverre ikke å gjennomføre undersøkelser med ROV-utstyr og bruk av dykkere utenfor elvemunninger i fjordene for å få kartlegge avfall. FF ikke hadde kapasitet til dette med bare to ansatte og da FF fikk mindre finansiering fra Miljødirektoratet. FF hadde planlagt å samarbeide med In the Same Boat for å leie deres tjenester for henting og levering av marint avfall som ble ryddet. Barstein AS, et lokalt fiskeriselskap, ble i stedet ansatt for disse oppgavene, i tillegg til å være partner i FF sin Strandrydding Ekspedisjon fra Selje til Solund i 2019.

Det tilgjengelige utstyret var FF sitt største hinder. FF måtte i stor grad basere seg på å leie andre tjenester som, båter for henting og levering. Sekundært var at vi må søke hvert år. Fra tildeling av midler den 15. Mars 2019 til endelig tilsetting av person som er i annet arbeid går det ca. 4 mnd. Dette betydde merbelastning på hele organisasjonen som selv måtte planlegge og utføre strandryddeaksjoner og tilsette sommer tilsatte som strandryddearbeider- en prosess prosjektkoordinator burde ha vært med på. Et annet hinder har vært kartlegging av forsøplede områder. For å kartlegge dette vil flyvende droner være veldig effektivt, og samtidig kunne redusere prosjektet sitt klimaavtrykk. Samlet sett vil disse tiltakene tillate FF å være mer fleksible, slik at vi kan rydde, hente og levere i større grad når det passer oss. Til slutt har det vært en utfordring at våre 2 ansatte har hatt veldig mye ulike tiltak å ha ansvar over. FF ønsker derfor å ha en tredje person fast ansatt i 2020.

Sammenfattet er FF svært fornøyd med gjennomføring og resultatene av prosjektet; FF har vært veldig kostnadseffektiv og jobbe på en miljøvennlig og innovativ måte. FF håpe å få det samme mulighet igjen i 2020.

18. EN SÆRLIG TAKK TIL...

Vi vil takke alle frivillige som har brukt tid og energi på å redusere marint avfall langs fjordene og kystlinjen i Sogn og Fjordane. Vi ville ikke ha klart dette uten dere alle! Vi takker spesiell bygdelag og grendelag og lokale skoler som har vært svært aktive i sine områder. Vi takker våre hovedpartnere; Kystlotteriet, Hold Norge Rent og Naturvernforbundet som har støttet vårt arbeid og bidratt til å spre prosjektet. Takk til Kystverket, Marine Harvest, SNO og andre organisasjoner og lokale som har hjulpet til med transport av frivillige, samt innsamling og levering av marint avfall. FF takker Barstein AS som gjorde det mulig å gjennomføre Strandrydding Ekspedisjon fra Selje til Solund I 2019. Takk til Solund -, Askvoll -, Flora -, Bremanger -, og Vågsøy kommune. Takk til Sogn og Fjordane Fylkeskommune, Hordaland Fylkeskommune, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane som alle har støttet vårt arbeid. Takk til alle Friluftsråd som har delt kunnskapen sin med oss, spesielt Bergen og Omland Friluftsråd, Sunnmøre Friluftsråd, Nordmøre og Romsdal Friluftsråd. Takk til avfallsselskapene, SAR, NOMIL, og NGIR, som har sortert innsamlet avfall. Takk også til Mepex Consult AS, Norsk Kystkulturakademi, og Isabel Richter fra Plymouth University som har hjulpet oss med å forske på marin plast i Norge. Til slutt, men ikke minst takker vi en spesiell takk til Miljødirektoratet for støtten, finansiering, og muligheten til å utføre alt arbeidet vi gjør for å og støtte lokalsamfunnet.

APPENDIX

1. Aviser Linker

1.1. NRK

- a. Barnehageborn rydda lag på lag med søppel:
<https://www.nrk.no/sognogfjordane/no-kan-alle-vere-med-pa-arets-ryddedugnad-1.145259>
- b. Strender tilsølt etter bryggeforlis - vil forby isopor på sjøen
https://www.nrk.no/sorlandet/miljoskandale-i-skjaergarden_-vil-forby-isopor-pa-sjoen-1.14458633?fbclid=IwAR3INrDA1VxEVpLwULhTbhm1dFEFw5iEXSu4mii_39b81z58hMAXxi1fqA

1.2. Harvest Magazine:

- a. En strandferie som stinker:
https://www.harvestmagazine.no/artikkel/en-strandferie-som-stinker?fbclid=IwAR3S_JoR8h61D9MS6z6BQFzxt61nWWV7H3QTvjdgAOKwDgjNevKDZL0bFE

1.3. Firda:

- a. Jorunn (82) ryddar 200 kilo plast i året: – Eg må. Eg klarar rett og slett ikkje å sjå på det!
<https://www.firda.no/nyheiter/solund/plast/jorunn-82-ryddar-200-kilo-plast-i-aret-eg-ma-eg-klarar-rett-og-slett-ikkje-a-sja-pa-det/s/5-15-807032?access=granted>
- b. Staten skal bruke pengar på å rydde plast i Sogn og Fjordane
<https://www.firda.no/nyheiter/miljo/plast/staten-skal-bruke-pengar-pa-a-rydde-plast-i-sogn-og-fjordane/s/5-15-781088>
- c. Bosset flaut: – Det er vanskeleg å beskrive kor mykje det var
<https://www.firda.no/nyheiter/solund/miljo/bosset-flaut-det-er-vanskeleg-a-beskrive-kor-mykje-det-var/s/5-15-861066>

1.4. Fjordenes Tidene:

- a. Kan bli kåra til årets friluftsråd:
<https://www.fjt.no/nyheter/2019/05/22/Kan-bli-k%C3%A5ra-til-%C3%A5rets-friluftsr%C3%A5d-19091839.ece?fbclid=IwAR0nuLXtp0SRAJpPtIAPHSkDu8z1CuSkEB5KkHmNPElyRbatybOULO7YcPg>

1.5. Firda posten:

- a. Kystfriluftsskule- her skal ein bli trygg i naturen:
<https://www.firdaposten.no/fjordane-friluftsrad/sommarskule/natur-og-friluftsliv/kystfriluftsskule-her-skal-ein-bli-trygg-i-naturen/s/5-16-326023>
- b. Forste timen fylte vi i alle fall ti soppelsekker med plast
www.firdaposten.no/nyheiter/floro/kysten/forste-timen-fylte-vi-i-alle-fall-ti-soppelsekkar-med-plast/s/5-16-308726
- c. Arlene og Bjarte i friluftsradet lokkar med pengar vil ha lag og organisasjonar med pa -strandrydding
<https://www.firdaposten.no/lokalnytt/fjordkysten-friluftsrad/strandrydding/arlene-og-bjarte-i-friluftsradet-lokkar-med-pengar-vil-ha-lag-og-organisasjonar-med-pa-strandrydding/s/5-16-302769>

- d. Fjordane friluftsråd vil ha bat marin: marin forsopling er enorm på kysten av Sogn og Fjordane:
<https://www.firdaposten.no/nyheiter/natur-og-friluftsliv/kysten/fjordane-friluftsråd-vil-ha-bat-marin-forsopling-er-enorm-på-kysten-av-sogn-og-fjordane/s/5-16-309061>